

TÖREBODA KOMMUN

Årsredovisning 2022

Töreboda kommun

Kommunfullmäktige 2023-03-27

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Förord - detta är årsredovisningen	3
1.2	Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	3
1.3	Kommunens politiska organisation	5
1.4	Kommunens förvaltningsorganisation.....	6
1.5	Ekonomi och verksamhet i korthet.....	7
1.6	Fördelning av kommunens ekonomiska resurser	8
2	Förvaltningsberättelse.....	10
2.1	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	10
2.2	Händelser av väsentlig betydelse	19
2.3	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	19
2.4	God ekonomisk hushållning	20
2.5	Balanskravsresultatet	31
2.6	Väsentliga personalförhållanden	32
2.7	Den kommunala koncernen.....	35
3	Finansiella rapporter	39
3.1	Redovisningsprinciper	39
3.2	Begreppsförklaring	43
3.3	Resultaträkning	45
3.4	Balansräkning	46
3.5	Kassaflödesanalys	47
3.6	Nothänvisningar	48
3.7	VA-avdelningen.....	58
4	Driftsredovisning	59
5	Investeringsredovisning	61
6	Revisionsberättelse.....	63
7	Femårsöversikt utvalda nyckeltal	65

1 Inledning

1.1 Förord - detta är årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en årsredovisning enligt 8 kap. 16 § kommunallagen (2017:725). Årsredovisningen ska hållas tillgänglig för allmänheten från och med det tillfälle då kommunfullmäktige ska godkänna densamma (kommunallagen 8:15).

Årsredovisningen ska lämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast den 27 mars 2023.

Årsredovisningen ska redogöra för:

- Utfallet av verksamheten
- Verksamhetens finansiering
- Den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut

Årsredovisningen ska bestå av:

- förvaltningsberättelse
- resultat- och balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning av kommunkoncernen

Kommunkoncernen inkluderar såväl den verksamhet som drivs inom kommunens förvaltningar som verksamhet som bedrivs i bolagsform eller inom kommunalförbund.

Töreboda kommun är en organisation med uppdrag som spänner över flera områden. Förvaltningsberättelsen ger en överskådlig bild av utvecklingen i kommunens verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs även viktiga händelser som har inträffat under året, förväntad utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrning och uppföljning.

Årsredovisningar för Töreboda kommuns helägda eller delägda bolag och de kommunalförbund som Töreboda är medlem i finns hos respektive bolag och kommunalförbund. Mer information finns också på Töreboda kommuns hemsida.

1.2 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Även det gångna året har präglats av pandemin. Smittrycket har minskat allteftersom tiden gått genom att fler har erhållit full vaccinering och nu kan vi börja umgås normalt igen. Konjunkturen har varit fortsatt hög med stor efterfrågan på arbetskraft i olika branscher.

Kompetensförsörjningen är och kommer att bli en stor fråga att hantera de närmaste åren både för kommunerna och näringslivet.

Året har präglats av stigande inflation och ökade räntor. Detta har, och kommer på sikt att påverka kommunens ekonomi bland annat genom högre energi och matpriser och genom högre räntekostnader allteftersom bindningstiderna för räntorna löper ut. Arbetet med översiktsplanen har fortgått efter att vi gjorde ett omtag p.g.a. att vi fick kännedom om att en stor etablering var

på gång i närområdet, och i augusti kom beskedet att AB Volvo har för avsikt att bygga en battericellsfabrik. Detta positiva besked kommer att ställa stora krav på kommunen/kommunerna genom att behovet av bostäder kommer att öka och med det också ett ökat behov av bland annat förskole och skolplatser om vi vill ta vara på möjligheten att öka antalet invånare. Även behovet av infrastruktur i form av vägar och järnvägar kommer att behöva förbättras både för persontransporter och gods. Beskedet har också inneburit att antalet förfrågningar om att etablera nya industrier av olika slag har ökat i kommunen. Det är positivt att även flera privata intressenter är intresserade av att bygga bostäder här. Tillgången till mark för både bostäder och industrimark måste säkras genom att kommunen förvärvar mer mark som vi kan erbjuda till intressenter som vill etablera sig i kommunen.

Det nya seniorboendet i kvarteret Prästkragen invigdes i augusti och huset fylldes snabbt med nya hyresgäster men det finns fortfarande en kö till seniorboende. Behovet av särskilda boendeplatser kommer att öka och ett arbete har påbörjats för att tillskapa ett antal nya platser. Fastigheten Nämndemannen utbjöds till försäljning i början av året. Kommunen har varit en stor hyresgäst i huset och efter budgivning blev kommunen ägare till fastigheten vilket innebar en besparing för kommunen jämfört med att vara hyresgäst.

En utvecklingsplan för Älgårås har tagits fram och antagits, och en plan är under framtagande för Moholms utveckling. De tre husen som hyrts av Migrationsverket för flyktingboende av en privat hyresvärd köptes av kommunen och såldes vidare till Törebodabostäder. Avsikten är att rusta upp minst två av husen för framtida behov.

I årets företagsranking försämrades rankingen något och vi hamnade på plats 67 av landets 290 kommuner. En förklaring kan vara att pandemin inte medgett några fysiska företagsbesök förrän i slutet av året samt att vi haft en vakant tjänst som näringslivsansvarig.

I augusti månad drabbades Töreboda av en fallvind som på några minuter bland annat förstörde många tak och vält mängder av träd, vilket innebar stora skador på hus och natur. Detta krävde stora insatser av bland annat kommunen och försäkringsbolag. Som tur var inskränkte skadorna sig till materiella och ingen person kom till skada.

Det ekonomiska resultatet i kommunen är betydligt högre än det budgeterade vilket beror på att skatteintäkterna blev högre än prognostiserat samt att verksamheterna (inkl. finansverksamheten) redovisar ett överskott på 6,3 milj. Största negativa avvikelserna har grundskolan med -5 milj. och ledning och utveckling med - 4 miljoner. Det är en stor utmaning framåt att trots att vi lägger mer pengar än genomsnittet i landet på grundskolan så får allt för få elever godkända resultat. Detta behöver vara en prioriterad fråga framåt.

Jag vill avsluta med att tacka alla medarbetare för utmärkta insatser under året, trots många utmaningar.

Jag vill också tacka mina politiska vänner för gott samarbete för kommunens bästa under mina år som kommunstyrelsens ordförande och önskar alla lycka till i framtiden.

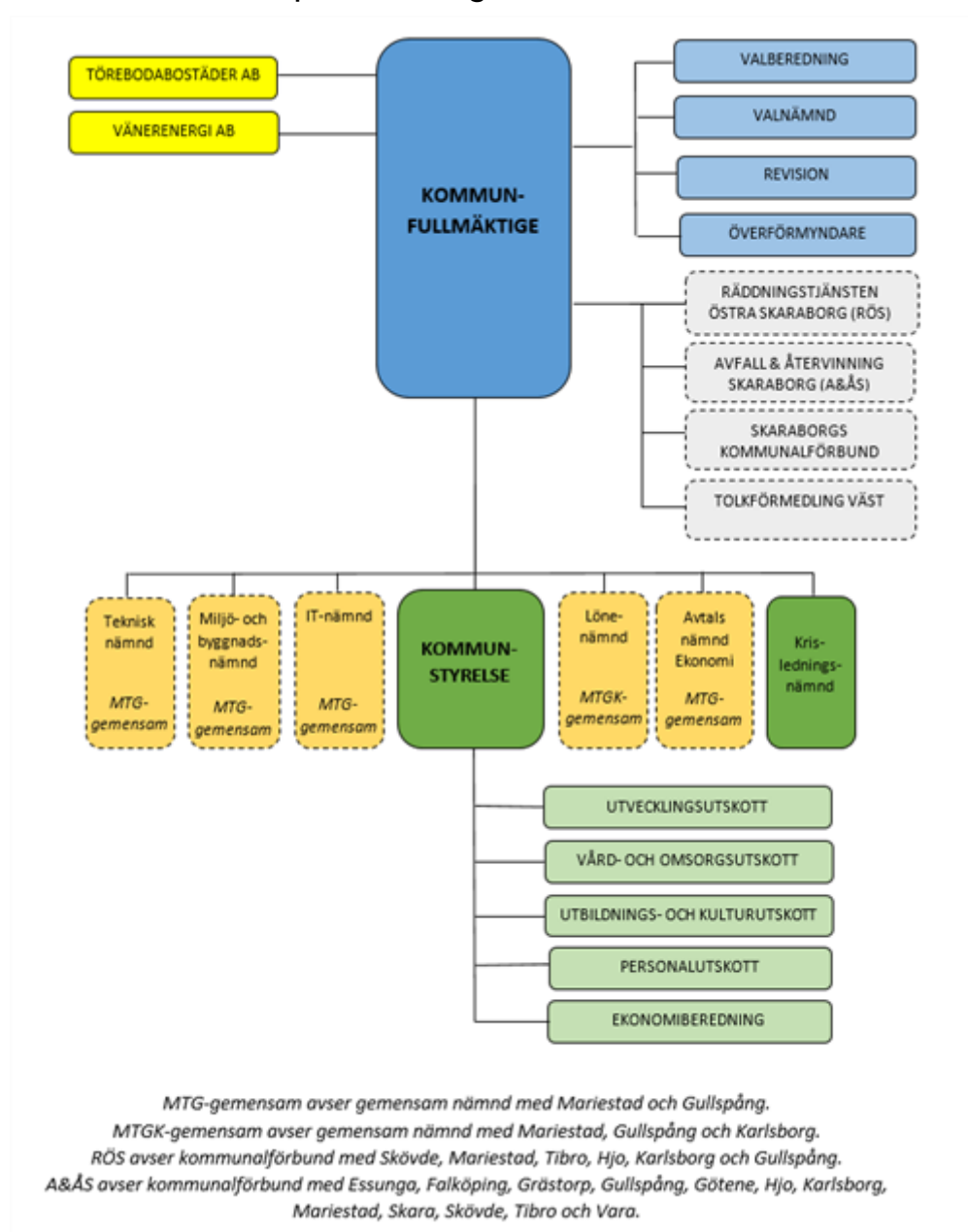
Ett stort tack!!

Bengt Sjöberg

Kommunstyrelsens ordförande

1.3 Kommunens politiska organisation

Mandatfördelning i kommunen

Kommunfullmäktige är det högst beslutande organet i kommunen och kan beskrivas som kommunens riksdag. Kommunfullmäktige i Töreboda kommun består av 31 ledamöter och 19 ersättare som väljs vart fjärde år i samband med val till riksdag, region och kommun. Fullmäktiges uppdrag är att fastställa de politiska målen för den kommunala verksamheten samt besluta i övergripande frågor såsom budget, skattesats och avgifter för kommunal service. Vidare är det kommunfullmäktige som bestämmer vilka som ska sitta med i kommunens olika nämnder och styrelser.

Kommunfullmäktige har haft sammanträden vid elva tillfällen under år 2022.

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige:

Socialdemokraterna 10 ledamöter
Moderaterna 9 ledamöter
Centerpartiet 5 ledamöter
Sverigedemokraterna 4 ledamöter
Vänsterpartiet 2 ledamöter
Liberalerna 1 ledamot

Kommunfullmäktiges presidium:

Ordförande Karl-Johan Gustafson (C)
1:e vice ordförande Anne-Marie Lundin (M)
2:e vice ordförande Johan Cord (S)

Mandatfördelningen i kommunstyrelsen:

Socialdemokraterna 5 ledamöter
Moderaterna 4 ledamöter
Centerpartiet 2 ledamöter
Sverigedemokraterna 2 ledamöter
Vänsterpartiet 1 ledamot
Liberalerna 1 ledamot

Kommunstyrelsens presidium:

Ordförande Bengt Sjöberg (M)
1:e vice ordförande Pernilla Johansson (C)
2:e vice ordförande Karin Arvidsson (S)

Politik och tjänstemän

Kommunens politiker är förtroendevalda och väljs av kommuninvånarna vid de allmänna valen vart fjärde år. Politikerna är därmed demokratiskt tillsatta och ska återspegla invånarnas önskemål om hur kommunen ska styras och ledas.

För att bereda och genomföra politikens beslut behövs offentligt anställda vilka benämns tjänstemän och är alltså inte valda av folket utan är anställda hos kommunen. Tjänstemännens uppgift är att hjälpa politikerna att bereda och verkställa deras beslut.

I korthet kan man säga att politikerna tar beslut om vad som ska göras i kommunen. Tjänstemännen bestämmer sedan hur man praktiskt ska göra för att uppnå de mål eller resultat som politikerna tagit beslut om

1.4 Kommunens förvaltningsorganisation

Kommunfullmäktige, som är kommunens högst beslutande organ, utser ledamöter i kommunens politiska församlingar, vilka bland annat benämns nämnder och kommunalförbund. En del av dessa är kommungemensamma med andra kommuner.

Kommunstyrelsen har fyra utskott: Utvecklingsutskottet, Vård- och omsorgsutskottet, Utbildnings- och kulturutskottet samt Personalutskottet. Inom kommunstyrelsen finns också en ekonomiberedning som har till uppgift att bereda det årliga budgetarbetet. Utskottens uppgift är att bereda verksamhetsspecifika ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens ordförande Bengt Sjöberg (m), är även kommunalråd i Töreboda kommun. Kommunstyrelsens andre vice ordförande Karin Arvidsson (s) är oppositionsråd i Töreboda kommun.

I Töreboda kommun arbetar ungefär 900 personer. Dessa ansvarar för det dagliga arbetet inom barn och utbildning, stöd och omsorg, kultur och fritid, kommunledning samt företag och näringsliv.

1.5 Ekonomi och verksamhet i korthet

Sammanfattning Töreboda kommun			
Kommunen	2022	2021	2020
Årets resultat kommunen (mnkr)	20,3	32,9	16,6
Årets resultat koncernen (mnkr)	12,1	34,6	17,9
Årets resultat i skatter och bidrag	3,1%	5,2%	2,7%
Skatteintäkter (mnkr)	654	637	605
Ökning av skatteintäkter (%)	2,7%	5,1%	5,0%
Nettokostnader (mnkr)	626	610	592
Ökning av nettokostnader (%)	2,6%	3,1%	-0,6%
Soliditet (%)	55%	56%	52%
Investeringsutgifter (mnkr)	51	34	35
Långfristig låneskuld (mnkr)	93	94	96
Pensionsåtaganden (mnkr)	152	155	158
Kommunalskatt (i kronor)	21,72	21,72	21,22

Tabellen ovan presenterar nyckeltal för de senaste tre åren.

Samlad bedömning av måluppfyllnad och ekonomi

Visionen *Välkommen till framtiden - Töreboda 2030* visar färdriktningen till hur kommunen ska se ut i framtiden. Kommunfullmäktige styr den kvalitativa nivån i kommunen genom ett målpaket med nio övergripande mål. Uppföljning av målen ska ge en bild av kommunen som helhet och beskriva vad kommunen ska uppnå. Kommunfullmäktiges mål gäller under mandatperioden. Målen är indelade i fyra perspektiv:

- Invånare/brukare
- Medarbetare
- Ekonomi
- Utveckling

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges mål är att de flesta är uppnådda delvis eller helt. De mest positiva är att:

- Vi når målet gällande Medborgarna är nöjda med kommunens verksamhet och service.
- Vi är fortsatt en attraktiv arbetsgivare när vi mäter våra medarbetares uppfattning om detta. Mätvärde för "Nöjd medarbetare" saknas då vi valt att i stället mäta HME (Hållbart Medarbetar Engagemang) vilket kan jämföras med andra kommuner och jämförelse visar att vi har det näst bästa resultatet bland kommuner i Skaraborg och är bland de 10–15 kommunerna med bäst resultat i hela landet.
- Att målet nås kring antalet nya bostäder i kommunen.

- Att det finns stora förutsättningar till att utvecklingen tar fart med etablering av fler företag och inflyttning till kommunen inte minst genom de positiva resultat vi har inom målområdet företagsvänlig kommun.
- Trenden kring Individ och familjeomsorgens kostnader är positiv.

Det område som måste förbättras är skolresultaten på högstadiet där det är för många som inte blir godkända att söka vidare till ett gymnasieprogram. Det finns fortsatt en oro för alkohol och droger bland ungdomar.

De finansiella målen mäter den ekonomiska ställningen på kort och lång sikt. Töreboda kommun har inom det finansiella perspektivet beslutat om finansiella mål enligt följande:

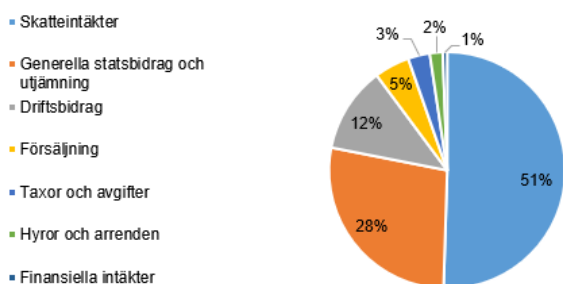
- Resultatmål, årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska under den senaste treårsperioden uppgå till lägst två procent.
- Andelen budgetansvariga med budget i balans ska vara lägst 75 procent.
- Reinvesteringar ska finansieras med egna medel (avskrivningar, årets resultat).

En samlad bedömning av de finansiella målen är att ett av tre mål har uppnåtts. Resultatmålet för året uppgår till 3,1 procent i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag. Det genomsnittliga resultatmålet under den senaste treårsperioden uppgår till 3,7 procent, vilket innebär att det finansiella målet uppnås. Andelen budgetansvariga med en budget i balans uppgår till 53 procent, vilket inte uppfyller det finansiella målet om 75 procent. Då resultatet var något sämre mot tidigare år samt att investeringarna var betydligt högre år 2022 har inte det finansiella målet kring att reinvesteringar ska finansieras med egna medel uppnåtts helt då självfinansieringsgraden understiger 100 procent (86 %).

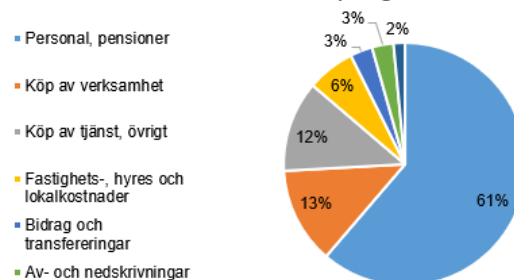
1.6 Fördelning av kommunens ekonomiska resurser

Pengar in - intäkter			Pengar ut - kostnader		
	mnkr	%		mnkr	%
Skatteintäkter	423	51%	Personal, pensioner	501	61,3%
Generella statsbidrag och utjämning	231	28%	Köp av verksamhet	105	12,8%
Driftsbidrag	98	12%	Köp av tjänst, övrigt	99	12,1%
Försäljning	40	5%	Fastighets-, hyres och lokalkostnader	52	6,4%
Taxor och avgifter	25	3%	Bidrag och transfereringar	24	3,0%
Hyror och arrenden	15	2%	Av- och nedskrivningar	23	2,9%
Finansiella intäkter	5	1%	Finansiella kostnader	12	1,5%
	837	100,0%		817	100,0%

Var ifrån kommer pengarna?

Till vad används pengarna?

Det är kommunfullmäktige som beslutar hur kommunens ekonomiska resurser ska fördelas. Därefter är det upp till varje verksamhet att styra så att de tilldelade medlen används på ett så

effektivt sätt som möjligt för att uppnå verksamhetsmålen och ha en god ekonomisk hushållning.

Skatteintäkter finansierar större delen av verksamheterna. Resten av intäkterna utgörs till största delen av bidrag från staten i form av statsbidrag – för kommunerna i form av ett obundet tillskott. En mindre del av statsbidragen är riktade och förknippade med en motprestation.

Den största delen av kommunens kostnader är personal- och pensionskostnader som utgör 61 procent av totala kostnader. Köp av verksamhet och tjänst utgör en relativt stor del av resursförbrukningen vilket bland annat kan förklaras av demografiska förutsättningar då fördelning, storlek och sammansättning av kommunens befolkning i stor utsträckning även påverkar kommunens kostnader. Exempelvis så har Töreboda kommun ett stort antal placeringar inom socialtjänsten samt elever som går på gymnasieskola i annan ort, då kommunen inte själv bedriver gymnasieverksamhet, vilket påverkar köp av verksamhet från andra aktörer. Av köp av verksamhet utgör offentlig sektor ca 70 procent och privata aktörer och stiftelser 30 procent.

2 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ger en översiktlig bild av utvecklingen i kommunens verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs även viktiga händelser som har inträffat under året, förväntad utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrning och uppföljning.

2.1 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Töreboda kommun uppvisar ett positivt resultat uppgående till 20 miljoner kronor, vilket motsvarar en positiv budgetavvikelse på 8 miljoner kronor. Detta kan jämföras med föregående år då resultatet uppgick till 33 miljoner kronor. Den främsta orsaken till överskottet förklaras av att skatteintäkterna blev betydligt högre än budgeterat, vilket i sin tur främst beror på slutavräkning avseende skatteintäkter för åren 2021 och 2022. Under 2022 fick kommunen dessutom återbetalning av sjuklönekostnader om totalt 4 miljoner kronor.

Skatteintäkterna ökade 2022 med 2,7 procent jämfört med föregående år. Generellt är den största anledningen till överskottet främst att skatteavräkningen blev betydligt bättre än förväntat. Det beror i sin tur på den ekonomiska återhämtningen, såväl nationellt som globalt, har gått snabbare med en BNP-tillväxt som är betydligt högre än vad som tidigare har antagits.

Årets resultat om 20 miljoner kronor motsvarar 3,1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och är 8 miljoner bättre än det budgeterade resultatmålet om 12 miljoner kronor, motsvarande 2 procent av budgeterade skatter och bidrag.

Sammantaget redovisar verksamheterna, exklusive finansverksamheten, ett noll resultat. Detta är en förbättring i förhållande mot år 2021 då underskottet för verksamheterna var -6 miljoner kronor. Den verksamhet som uppvisar störst underskott gentemot budget är grundskolan som redovisar en negativ avvikelse om -5 miljoner kronor. Detta beror främst på många skolenheter med sammantaget få elever samt att verksamheten inte lyckats parera för bland annat de minskade intäkterna från Migrationsverket, kopplat till avvecklingen av asylboenden i kommunen. Även Ledning & utveckling uppvisar ett underskott om -4 miljoner kronor vilket främst beror på ökade kostnader för utredningar i detaljplanen för Lerlyckan och omtag av översiktsplanen. Verksamheten når dessutom inte budgeterad nivå avseende tomt/markförsäljning. Måltidsverksamheten gör ett underskott på -1 miljon kronor beroende på de höga livsmedelspriserna. Vård och omsorg redovisar en positiv budgetavvikelse på 2,5 miljoner kronor vilket främst beror på färre placeringar och att det i perioder varit vakanta tjänster. Dessutom har de även arbetat aktivt med genomlysning av sina processer och skapat samverkan som har gett effekt. Barnomsorgen redovisar också ett positivt överskott om 2 miljoner kronor vilket beror på att fördelningen av extraordinära stödåtgärder som ska fördelas till enheterna inte har använts fullt ut. Även LSS & Arbetsmarknad redovisar ett stort överskott om 3 miljoner kronor vilket främst beror på att flera projektmedel har beviljats verksamheten AME. Även den tekniska verksamheten visade underskott, främst beroende på vinterväghållning samt ökade energipriser.

Kostnaderna för pensioner blev lägre än prognostiserat bland annat på grund av lägre engångspremie samt ett förändrat livslängdsantagande för pensioner. I och med att Töreboda kommun valt att försäkra sina pensioner innebär det att förändringen av livslängdsantagandet inte påverkade kommunens pensionskostnader. Den negativa avvikelsen avseende finansiella kostnader beror på värdeminskning av innehav av kommunens fondinnehav. Kommunen fattade under året beslut om ett villkorat aktieägartillskott till Törebodabostäder AB med 4 miljoner kronor.

Investeringsbudgeten för 2022 uppgår till 75 miljoner kronor varav 30 miljoner kronor avser ombudgeteringar. Enligt utfall har 51 miljoner kronor av investeringsanslagen förbrukats.

Törebodabostäder AB uppvisar ett negativt resultat på 8 miljoner kronor. Orsaken till underskottet är stora underhålls och skadekostnader. Koncernen redovisar sammantaget ett resultat uppgående till 12 miljoner kronor.

Konjunkturutveckling

De senaste åren har inneburit en global konjunktürkollaps som kan jämföras med 90-talskrisen i Sverige eller den globala finanskrisen under 2008–2009. De ekonomiska konsekvenserna av Corona-pandemin har varit påtagliga och inneburit en lågkonjunktur som medförde en snabb minskning av såväl produktion, inkomster som sysselsättning världen över. Rysslands invasion av Ukraina är en annan viktig faktor som nu påverkar den ekonomiska utvecklingen påtagligt. Kriget är en starkt bidragande orsak till den senaste tidens energi- och råvaruprisinflation och höjer osäkerheten gällande den ekonomiska utvecklingen framöver. Den globala konjunkturutvecklingen dämpas främst av finanspolitiken i USA, kriget i Ukraina samt den kinesiska ekonomin. Finanspolitiken i USA har påverkats starkt av den expansiva finanspolitik som fördes under pandemin. Därefter följde en hög inflation och räntehöjningar för att dämpa ekonomin. Den kinesiska ekonomin besväras fortsatt av Covid-relaterade nedstängningar och en inhemsk fastighetskris.

Den globala konjunkturen är på väg att försvagas. Därmed kommer återhämtningen efter pandemin att brytas. Sammantaget kommer BNP i vår omvärld att växa svagare under 2023 än 2022, liksom 2022 kommer visa svagare tillväxt än 2021. Omvärlden kommer således att i en allt mindre grad ge draghjälp till den svenska ekonomin.

Kommunens ekonomiska utveckling

Den rådande konjunkturutvecklingen tillsammans med det starka verksamhetsstrycket de kommande åren ställer krav på effektiviseringar. Arbetet med att förändra och utveckla verksamheten måste intensifieras och i än större utsträckning inriktas på effektiviseringar med hjälp av teknik och nya arbetssätt, ifrågasättande av befintliga verksamheter samt diskussion om ambitionsnivåer. Digitala verktyg och automatisering ger nya möjligheter att klara de växande välfärdsbehoven och samtidigt upprätthålla servicen till kommuninvånarna. Den kommande etableringen av en batterifabrik i närområdet kommer sannolikt också att påtagligt påverka kommunens framtida utveckling.

Kommunens befolkningsutveckling

Töreboda kommun står inför stora utmaningar utifrån skatteunderlagets utveckling, ökat tryck på verksamheten samt demografiska faktorer. Trenden i Töreboda är att invånarantalet långsiktigt sjunker. I december uppgick antal kommuninvånare till 9 186 personer. Detta motsvarar en minskning med 21 personer sedan årsskiftet.

Investeringar för utveckling

Visionsmålet och satsningen *Töreboda 10–2030* som innebär att Töreboda kommun ska växa till att bli 10 000 invånare år 2030 kräver utvecklingsinvesteringar i exempelvis exploatering för bostäder och företagsetableringar, men även att skapa attraktiva miljöer att vistas i för både kommuninvånare och besökare.

Exempel på investeringar i utveckling som genomförts under året är

- Brygga i Töreboda gästhamn.
- Ny större uteservering vid restaurang Krubb har byggts.
- Framtagning av detaljplaner för bostäder, förskola och industrimark inklusive vissa förberedande exploateringsåtgärder

Vidare har många investeringar genomförts för att förbättra och effektivisera befintliga anläggningar som till exempel, gatubeläggningsarbete och förnyelse av befintliga Va-anläggningar.

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Töreboda kommun har pågått hela året där ett omtag gjordes i våras för att möjliggöra än större ytor för både bostäder och verksamheter. Översiktsplanen är kommunens mest långsiktiga verktyg för att visa hur kommunen på lång sikt vill att mark och vatten ska användas och hur bebyggelsen ska utvecklas.

Finansiell analys

I nedanstående avsnitt görs en analys av kommunens finansiella utveckling och ställning. Syftet är att identifiera finansiella möjligheter och problem och på så vis klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller inte. Den finansiella analysen grundar sig på den så kallade RK-modellen som utgår ifrån fyra finansiella perspektiv: resultat, kapacitet, kontroll och risk. Dessa perspektiv analyseras med hjälp av ett antal finansiella nyckeltal.

Sammanfattning

En god ekonomistyrning på alla nivåer är en förutsättning för att bedriva en bra och välfungerande verksamhet. Långsiktig planering gör det möjligt att satsa offensivt, hantera nya förutsättningar och klara konjunkturväxlingar. På både kort och lång sikt är det av yttersta vikt att ha balans mellan intäkter och kostnader samt fokusera på driftskonsekvenser av investeringar och långsiktiga åtaganden. Vidare är det avgörande att kostnader inte överstiger intäkterna för att uppnå en god ekonomisk hushållning.

Töreboda kommun uppvisade år 2022 ett resultat om 20,3 miljoner kronor vilket motsvarar 3,1 procent av skatter och bidrag. För att under ett längre tidsperspektiv kunna skattefinansiera större delen av investeringsvolymen i kommunen krävs generellt ett resultatmål på mellan två och tre procent. Töreboda kommun uppvisar den senaste treårsperioden ett genomsnittligt resultat uppgående till 3,7 procent, vilket uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Det genomsnittliga resultatet i förhållande till skatter och bidrag kan förklaras av en ökad skatte- och statsbidragsutveckling, något som även har bidragit till att självfinansieringsgraden av investeringar har påverkats de senaste åren. I och med 2022 års höga investeringsnivå har självfinansieringsgraden påverkats negativt och understeg 100 procent (86 %) under 2022.

Årets resultat påverkar Töreboda kommuns soliditet, inklusive ansvarsförbindelser, och likviditet positivt vilket påvisar att kommunens finansiella handlingsutrymme ökat och riskexponeringen har reducerats. Vidare täcker det egna kapitalet för tillfället den totala pensionsskulden om 152 miljoner kronor vid årsskiftet, något som är positivt ur en risksynpunkt.

Töreboda kommun redovisar 2022 relativt stora budgetavvikelser inom verksamheterna vilket påverkar förutsättningen för god ekonomisk hushållning. Kommunen behöver se över budgetkontrollen och anpassa verksamheterna utifrån rådande ekonomiska förutsättningar, i syfte att utöka kontrollen och uppnå ett resultatmål förenligt med de framtida mål och utmaningar som ställs på kommunen.

Resultat

Resultatperspektivet visar en kartläggning över årets resultat och dess orsaker, samt av investeringar och hur de utvecklas.

Årets resultat	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat (mnkr)	20,3	32,9	16,6	-13,7	5,6
Procent av skatter och bidrag (%)	3,1%	5,2%	2,7%	-2,4%	1,0%
Reavinster och jämförelsestörande poster (mnkr)	4,1	3,6	23,6	0,0	12,4
Resultat exkl. reavinster och jämförelsestörande poster (mnkr)	16,2	29,3	-7,0	13,7	-6,8
Procent av skatter och bidrag exkl. reavinster och jämförelsestörande poster (%)	2,5%	4,6%	-1,2%	-2,4%	-1,2%

För att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges resultatmål ska årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag under den senaste treårsperioden uppgå till lägst två procent.

Töreboda kommuns resultat uppgick 2022 till 20,3 miljoner kronor, motsvarande 3,1 procent i skatter och bidrag, vilket jämfört med 2021 var en försämring med 12,6 miljoner kronor. Den främsta orsaken till överskottet förklaras av att skatteintäkterna blev betydligt högre än budgeterat, vilket i sin tur främst beror på slutavräkning avseende skatteintäkter för åren 2021 och 2022. Under 2022 fick kommunen dessutom återbetalning av sjuklönekostnader om totalt 4,1 miljoner kronor.

Om återbetalningen av sjuklönekostnaderna exkluderas (jämförelsestörande poster) skulle resultatet i stället varit 16,2 miljoner kronor vilket motsvarar 2,5 procent av skatter och bidrag. Den främsta förklaringen till årets resultat de senaste två åren är att skatteintäkterna har ökat i snabbare takt än kostnaderna i den löpande verksamheten.

Generellt brukar ett resultat mellan två och tre procent betraktas som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av normal investeringsvolym i en kommun. Töreboda kommun uppvisar under den senaste treårsperioden ett genomsnitt på 3,7 procent. Om jämförelsestörande poster exkluderas uppgår måttet till 2,0 procent. Det innebär att kommunen kan anses ha uppfyllt det krav som kommunallagen ställer på god ekonomisk hushållning.

Skatte- och nettokostnadsutveckling	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	625,9	610,3	591,8	595,3	565,6
Skatter och bidrag (mnkr)	653,6	636,6	605,5	576,6	569,9

Skatte- och nettokostnadsutveckling	2022	2021	2020	2019	2018
Nettokostnadens andel av skatter och bidrag (%)	95,8%	95,9%	97,7%	103,2%	99,2%
Skatte- och nettokostnadsutveckling (%)	2022	2021	2020	2019	2018
Nettokostnadsutveckling	2,5%	3,1%	-0,6%	5,2%	3,5%
Skatte- och statsbidragsutveckling	2,7%	5,1%	5,0%	1,2%	2,0%

För en långsiktig och hållbar ekonomi är förhållandet mellan nettokostnader och skatteintäkter av stor vikt. För att kunna möta och förhålla sig till framtida behov är det grundläggande att nettokostnaderna inte ökar i snabbare takt än de intäkter som kommunen får genom skatter och statsbidrag.

Skatteintäkterna ökade år 2022 med 2,7 procent, vilket främst beror på att skatteavräkningen blev betydligt bättre än förväntat på grund av en högre ekonomisk återhämtning och BNP-tillväxt än vad som tidigare anslagits.

En god balans mellan löpande intäkter och kostnader är en grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning. Ett mått på denna balans är driftkostnadsandel, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkterna. Redovisas en driftkostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Generellt brukar en nettokostnad på 97–98 procent betraktas som god ekonomisk hushållning för då klarar de flesta kommuner att över en längre period finansiera sina ersättningsinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

Nettokostnadsandel - olika kostnaders andel av skatteintäkter och utjämning (procent)	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetsnetto	92,2%	92,5%	93,9%	99,4%	95,9%
Avskrivningar	3,6%	3,4%	3,8%	3,8%	3,4%
Nettokostnad exkl. finansnetto	95,8%	95,9%	97,7%	103,2%	99,2%
Finansnetto	1,1%	-1,0%	-0,5	-0,9	-0,2
Nettokostnad totalt	96,9%	94,8%	97,3%	102,4%	99,0%
Årets resultat	3,1%	5,2%	2,7%	-2,4%	1,0%
Jämförelsestörande poster	-0,6%	-0,6%	-3,9%	0,0%	-2,2%
Nettokostnad inkl. finansnetto exkl. jämförelsestörande poster	97,5%	95,4%	101,2%	102,4%	101,2%

Vid analys av Töreboda kommuns driftkostnadsandel framgår det att nettot av verksamheternas intäkter och kostnader under 2022 tog i anspråk 95,8 % procent av skatteintäkterna, en minskning med 0,1 procent jämfört med 2021. Vidare tog avskrivningarna i anspråk 3,6 procent, vilket är ungefär samma nivå som tidigare år. Avskrivningarna är kommunens periodiserade kostnader för investeringar. Finansnettot hamnade på 1,1 procent, vilket innebär att finansiella intäkterna var mindre än de finansiella kostnaderna under 2022. De finansiella kostnaderna ökade

på grund av att kommunen gjorde en förlust på 2,4 miljoner kronor avseende försäljning av en omsättningstillgång, aktieägartillskott till Töreboda bostäder AB på 4 miljoner kronor samt en orealiserad förlust på fonder och aktier på 5,4 miljoner kronor.

Totalt innebar detta att kommunens nettokostnader och finansnetto tog i anspråk 96,9 procent av skatteintäkterna. I och med att i anspråkstagandet understeg 100 procent innebar det att kommunen inte förbrukat mer resurser än vad som fanns tillgängligt och därmed fick ett positivt resultat. Jämfört med 2021 är detta en marginell försämring med 2,1 procentenheter, vilket förklaras av främst en lägre andel generella statsbidrag mot tidigare år. Dock ska tilläggas att om kommunen inte hade fått ta del av återbetalning av sjuklönekostnaderna, vilket motsvarar den jämförelsestörande posten om -0,6 procent, hade kommunens nettokostnader varit 97,5 procent, dvs. kommunen hade fortfarande hållit sig inom ramarna för vad som betraktas som god ekonomisk hushållning.

Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar och kommunens långsiktiga handlingsutrymme stärks. En negativ finansieringsgrad kan främst förklaras av ökade investeringsnivåer och ett avtagande resultat.

Självfinansieringsgrad av investeringar (%)	2022	2021	2020	2019	2018
Självfinansieringsgrad av investeringar	86%	155%	110%	19%	44%

Självfinansieringsgraden av investeringar uppgick 2022 till 86 procent. Det innebär att samtliga investeringarna under året inte har kunnat finansieras med befintliga medel, vilket är en försämring mot tidigare år. Då utfallet var under 100 procent innebär det att investeringarna även finansierades genom en ökad upplåning. För att öka självfinansieringsgraden krävs att en större andel av skatteintäkter och generella bidrag går till årets investeringar, vilket med andra ord innebär att resultatnivån måste vara i höjd med årets resultat. Genomsnittet för självfinansieringsgrad de senaste fem åren är 83 procent.

Kapacitet

Kapacitetsperspektivet visar kommunens kapacitet eller långsiktiga betalningsberedskap. Här redovisas den finansiella motståndskraft som kommunen har på lång sikt. Större kapacitet innebär mindre känslighet för kommande lågkonjunkturer.

Soliditet	2022	2021	2020	2019	2018
Soliditet exkl. ansvarsförbindelser (%)	55%	56%	52%	55%	57%
Soliditet inkl. ansvarsförbindelser (%)	31%	29%	24%	22%	22%
Soliditet exkl. kommunala bolag samt ansvarsförbindelser (%)	56%	57%	52%	55%	57%

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning. Det innebär att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden. Töreboda kommuns soliditet har varit relativt konstant under de senaste fem åren, men en liten minskning har skett. Soliditet påverkas dock till viss del av kommunens kommunala bolag då bolagets bankinnehav inkluderas i kommunens tillgångar. Exkluderas bolagets bankinnehav kan kommunens soliditet komma att ändras något, dock inte markant de senaste åren då bankinnehavet hos bolaget inte varit så stort. Däremot behöver man räkna bort bolagsinnehav i kommunens soliditet för att göra det mer jämförbart med andra kommuner i Sverige.

Vidare är det viktigt att inkludera kommunens ansvarsförbindelser avseende pensioner intjänade fram till 1997, som ligger utanför balansräkningen, i soliditetsmättet. I och med att ansvarsförbindelsen inte ingår i balansräkningen utan mer kan betraktas som en dold skuld är det viktigt att inkludera denna i soliditetsmättet för att inte få en förvrängd bild av den ekonomiska situationen. När Töreboda kommun inkluderar ansvarsförbindelserna i soliditetsmättet förändras soliditeten från 55 procent till 31 procent. För att stärka soliditeten krävs det att Töreboda kommun förbättrar resultatet och därmed det egna kapitalet ytterligare.

Soliditeten är starkt relaterad till skuldsättningsgraden, det vill säga, hur stor andel av kommunens tillgångar som finansierats med det egna kapitalet. När man betraktar soliditeten är det viktigt att ha skuldsättningsgraden i åtanke då soliditeten inkluderar tillgångar som finansierats av lån. Exempelvis om kommunen lånar en miljon kronor ökar tillgångarna och soliditeten förbättras men påvisar däremot inte om soliditeten egentligen har förbättrats med hjälp av egna eller lånade medel. Är skuldsättningsgraden mer än 100 procent innebär det att skulderna är större än det egna kapitalet och vice versa. En hög skuldsättningsgrad kännetecknas av en låg soliditet. För att reducera skuldsättningsgraden finns det olika tillvägagångssätt. Bland annat minskas skuldsättningsgraden vid amortering av lån samt ökning av det egna kapitalet.

Skuldsättningsgrad	2022	2021	2020	2019	2018
Total skuldsättningsgrad (%)	81%	80%	93%	81%	74%
- varav avsättningsgrad (%)	6%	7%	9%	10%	9%
- varav kortfristig skuldsättningsgrad (%)	48%	44%	51%	46%	51%
- varav långfristig skuldsättningsgrad (%)	28%	30%	34%	25%	14%
Icke räntebärande skulder (%)	53%	50%	59%	56%	61%
Räntebärande skulder (%)	28%	30%	34%	25%	14%

Töreboda kommuns skuldsättningsgrad uppgick 2022 till 81 procent, vilket är en försämring mot samma tidpunkt föregående år 2021. Tidigare har en förklaring till kommunens ökade skuldsättningsgrad varit en ökad investeringsnivå vilket har finansierats med lånade medel. Under året har ingen nyupplåning skett utan i stället har kommunen valt att nyttja checkkrediten, vilket inte återspeglas i dessa nyckeltal.

Risk

Riskanalysen visar den finansiella riskexponeringen. God ekonomisk hushållning gör det lättare att möta finansiella problem utan att behöva vidta drastiska åtgärder.

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsredskap. En oförändrad eller ökad kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kassalikviditet	2022	2021	2020	2019	2018
Kassalikviditet (%)	83%	94%	85%	56%	67%

Kommunens likviditet har de senaste fem åren ett genomsnitt på 77 procent. Normalt eftersträvas ett riktmärke på 100 procent för kassalikviditet. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. Töreboda kommuns nivå för kassalikviditeten är goda ur risksynpunkt, eftersom det i kommunens kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 25 procent av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därmed ingen större belastning på likviditeten. Det har inneburit att en nivå runt 55 procent ändå kan anses ha tryggt den kortsiktiga betalningsförmågan för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. År 2022 års minskning av kassalikviditeten kan bland annat förklaras med att kommunen nyttjat checkkrediten under året för att finansiera en del av investeringarna.

Töreboda kommuns likviditet påverkas, liksom soliditeten, av bankinnehav hos det kommunala bostadsbolaget. I princip kan konstateras att kommunen tidigare år, ur ett riskperspektiv, haft en relativt god nivå på likviditeten och att kommunen i kort och långt finansiellt perspektiv inte behövt vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella betalningstoppar.

Pensionsåtaganden (mnkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Avsättningar (inklusive särskild löneskatt) för pensioner	3	3	4	4	4
Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt)	148	151	154	159	168
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0	0	0	0
Återlånade medel	152	155	158	163	172

Kommunens pensionsskuld är en viktig del ur risksynpunkt då det i framtiden kommer att generera utbetalningar för kommunen. Töreboda kommun redovisar pensionsskulden enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär i praktiken att större delen av skulden tas upp som en ansvarsförbindelse utanför resultat- och skuldredovisning. Den totala pensionsskulden uppgår vid årsskiftet till 152 miljoner kronor inklusive löneskatt. Töreboda kommun kommer i nuläget dock att kunna täcka dessa utbetalningar med eget kapital, vilket är positivt ur ett riskperspektiv.

Borgensåtaganden (mnkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Törebodabostäder AB	205	208	210	203	86
Kooperativa HRF Töreboda Äldrebostäder	236	214	168	172	175
Vänerenergi AB	0	0	40	40	40

Borgensåtaganden (mnkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Förlustansvar för egna hem och småhus	0	0	0	0	0
Totalt	441	422	418	415	301

Ett borgensåtagande innebär en risk att borgensmannen, i detta fall kommunen, måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror bland annat på vilken typ av borgen det gäller och för vem/vilka borgen har tecknats. 46 procent av kommunens borgensåtaganden är till det kommunala bostadsbolaget inom koncernen. Töreboda kommuns borgensåtaganden uppgick 2022 till 441 miljoner kronor, vilket är en liten ökning i förhållande till tidigare år. Ökningen kan i huvudsak härledas till en utökad kommunal borgen från Kooperativa HRF Töreboda Äldreboendestäder för genomförande av nybyggnation av trygghetsboende. Däremot har borgensåtagandet för Vänerenergi AB upphört i samband med att Vänerenergi från och med 2021 ingår i Mariestad kommuns koncernbank.

Kontroll

Kontrollaspekten visar hur ekonomiska mål och planer följs. Att följa budget ger bättre förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll och budgetavvikelsen bör teoretiskt sett ligga så nära noll som möjligt.

Budgetavvikelse (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Budgetavvikelse årets resultat	7,6	27,1	11,1	-14,9	-3,3
Varav:					
Verksamhetens netto	6,3	3,0	-1,1	-22,1	-2,6
Skatteintäkter och statsbidrag	9,8	18,6	9,3	2,2	-1,9
Finansnetto	-8,4	5,5	2,9	5,0	1,2

Jämfört med budget redovisade kommunen ett överskott på 7,6 miljoner kronor.

Verksamheterna, inklusive finansverksamheten, redovisade ett överskott på totalt 6,3 miljoner kronor.

De positiva budgetavvikelsena inom skatteintäkter och statsbidrag beror bland annat på en förbättrad skatteavräkningsprognos, vilket bidrar till det totala överskottet i kommunen.

Budgetavvikelsen gällande finansnettot kan förklaras av att kommunen gjort en förlust avseende försäljning av omsättningstillgången fastighet i Älgårås med 2,4 miljoner kronor, aktieägartillskott till Töreboda bostäder AB på 4 miljoner kronor samt en orealiserad förlust på fonder och aktier på 5,4 miljoner kronor.

På totalnivå för hela kommunen visar analysen att kommunen behöver se över sin budgetkontroll för att kunna anpassa sig efter förändrade förutsättningar framöver. Vidare är det av stor vikt att kommunen har kontroll över sina tilldelade medel och anpassar sina verksamheter därefter samt vidtar åtgärder för att få en budget i balans.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Under året har det skett mycket positivt i Töreboda kommun.

- Stort intresse för kommunens kommande bostadsprojekt Lerlyckan där detaljplanen nu vunnit laga kraft och förberedelse för tomtförsäljning kan nu ske.
- Ökat antal förfrågningar om etableringsmöjligheter både från redan etablerade företag som har behov av att växa, men även från nya svenska och utländska företag som tycker att Töreboda är en intressant plats att etablera företag på.
- Som ett led i kommunens ambitioner att utveckla kransorterna Moholm och Älgårås har en utvecklingsplan med ett första fokus på Älgårås antagits politiskt och utvecklingsplan för Moholm är påbörjad. Medborgarnas intresse och engagemang i detta är och har varit bra.
- Kommunen har förvärvat den strategiska fastigheten Nämndemannen för ett långsiktigt ägande där både kommunens egen verksamhet och privata företag inryms.
- Kommunen avyttrade tre flerbostadshus i Älgårås strax innan årsskiftet till det helägda dotterbolaget Törebodabostäder AB. Anledningen till att avyttringen sker till just Törebodabostäder AB är att kommunen fortsatt tycker att det är viktigt att ha viss rådighet över fastigheternas framtid.
- I augusti nåddes vi av den glädjande nyheten om att AB Volvo valt att investera i en ny battericellfabrik nära gränsen till Töreboda kommun vilket kommer innebära fina möjligheter för Töreboda som bostadsort med en än säkrare arbetsmarknad i framtiden.

Det har också under året varit nödvändigt att arbeta med utmaningar som

- Coronapandemin vilken har ställt verksamheten på prov i många delar där bland annat bemanningssituationen var väldigt påfrestande främst under årets första månader.
- I början av augusti drabbades framför allt Töreboda tätort av ett stort oväder.

2.3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Törebodas lednings- och styrprinciper antogs av kommunfullmäktige 2019-03-25, diarienummer KS 2019/31.

Kommunens styrprinciper syftar till att säkra hög måluppfyllelse. Töreboda kommun har valt att arbeta med Mål- och resultatstyrning som styrmodell. Denna modell strukturerar sättet att arbeta och säkerställer det politiska uppdraget.

Lednings- och styrprinciperna vilar på kommunens värdegrund, Tillväxt-Trygghet-Tillsammans.

- Mål- och resursfördelningsprocessen startar med en strategisk omvärldsanalys på kort och lång sikt för kommunen. I samband med omvärldsanalysen upprättas också ett förslag till investeringsplan för de kommande fem åren.
- Utifrån politiskt fastställda förutsättningar arbetar kommunledningen fram ett underlag till budgetramar till kommunstyrelsens ekonomiberedning. Ett budgetförslag med preliminära ramar lämnas till kommunstyrelsen.
- Verksamheterna konsekvensbeskriver den preliminära ramen utifrån verksamhetsmålen. Analysen presenteras vid ett dialogmöte där politiker och verksamhetschefer möts.
- Kommunstyrelsen överlämnar ett budgetförslag till kommunfullmäktige som fattar beslut

i juni månad (november månad vid valår). Beslutet omfattar: fullmäktiges mål, kommunstyrelsens verksamhetsmål, resultatbudget, driftbudget, investeringsbudget samt skattesats.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens finansiella mål och verksamhetsmål följs. Budgetuppföljning ska ske vid delårsboksluten i april och augusti samt vid årsredovisning i december. Budgetuppföljningarna ska redovisa resultatet från både ekonomi och verksamhet (mål).

Kommunchef/verksamhetschef ansvarar för den löpande uppföljningen av budget och verksamhetsmål inom sina verksamheter. Vid avvikelse från mål och budget ska åtgärder vidtas omgående. Verksamhetschefer ansvarar för information till kommunstyrelsen. Enhetschefer/budgetansvariga ansvarar för budget och verksamhetsmål inom sitt budgetansvar. Vid avvikelse ska åtgärder vidtas omgående och rapporteras till kommunchef/verksamhetschef. Utskotten har inte någon beslutande funktion i uppföljning och kontroll av budget.

Kommunens målarbete

Kommunfullmäktige beslutar om övergripande och långsiktiga mål som beskriver vad kommunen ska uppnå.

Kommunstyrelsen beslutar om verksamhetsmål för respektive fullmäktigemål. Verksamhetsmål beskriver vad verksamheten ska uppnå och när det ska vara genomfört. Målet ska vara mätbart och tidsatt.

Verksamheten beslutar om aktiviteter. De beskriver vad verksamheten konkret ska göra för att uppfylla verksamhetsmålen.

Intern kontroll

Kommunens arbete med internkontroll styrs utifrån antaget reglemente för internkontroll. I reglementet fastställs ansvaret för den interna kontrollen och på vilket sätt uppföljning av denna ska ske. Det är kommunfullmäktige som beslutar om reglementet för intern kontroll.

Redovisningskontrollen syftar till säkerhet i systemet och rutiner. Ett exempel är att ingen person ensam ska kunna handlägga en ekonomisk transaktion från början till slut. Administrativa kontrollen handlar om hur fastställda reglementen, policyn och anvisningar mm följs.

Kommunstyrelsen ansvarar för den interna kontrollen inom kommunstyrelsens verksamhetsområden. Verksamhetschefer ansvarar för att åtgärder enligt internkontrollplanen följs.

Revisorerna granskar om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll. De granskar också om verksamheten är ändamålsenlig och ekonomiskt effektiv och om räkenskaperna är rättvisande. Revisorerna gör sedan en samlad bedömning och uttalar sig om alla dessa delar i sin revisionsberättelse.

2.4 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är enligt Kommunallagen att fastställa verksamhetsmål och finansiella mål för att erhålla god ekonomi för kommande generationer. God ekonomisk hushållning betyder också att kommunen inom sina verksamheter ska säkerställa att resurserna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. För att uppnå detta krävs en ändamålsenlig styrning, exempelvis genom att sätta upp mål, upprätta planer och program samt

kontinuerligt följa upp utvecklingen. Vidare hör det även till god ekonomisk hushållning att ha en beredskap för att möta framtida utmaningar och att i god tid vidta nödvändiga åtgärder.

I syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige beslutat om finansiella mål och kommunfullmäktiges mål utifrån verksamhetsområden.

Finansiella mål

De finansiella målen mäter den ekonomiska ställningen på kort och lång sikt. Töreboda kommun har inom det finansiella perspektivet beslutat om finansiella mål enligt följande:

- Resultatmål, årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska under den senaste treårsperioden uppgå till lägst 2 procent.
- Andelen budgetansvariga med budget i balans ska vara lägst 75 procent.
- Reinvesteringar ska finansieras med egna medel (avskrivningar, årets resultat).

Enligt beslut i kommunfullmäktige avseende budget 2022 fastställdes ett budgeterat resultat till 12,8 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent av budgeterade skatter och bidrag. Töreboda kommun uppvisar ett positivt resultat uppgående till 20,3 miljoner kronor vilket är 7,6 miljoner kronor högre än budgeterat och motsvarar 3,1 procent av skatter och bidrag.

I och med de senaste årens starka resultat görs en bedömning att det fastställda resultatmålet om två procent kommer att uppnås. Detta grundar sig i att det genomsnittliga resultatmålet under den senaste treårsperioden, prognosen 2022 inkluderad, motsvarar 3,7 procent vilket enligt kommunallagen anses uppfylla kravet för god ekonomisk hushållning där 2–3 procent förespråkas för att under en längre period kunna bibehålla en stabil ekonomi.

Andelen budgetansvariga med budget i balans uppgår år 2022 till 53 procent (54 procent föregående år), vilket innebär att målet med andelen budgetansvariga med budget i balans ska vara lägst 75 procent inte har uppnåtts.

50,9 miljoner kronor av investeringsanslagen har förbrukats under året. Bland större redovisade investeringsprojekt under året kan bland annat nämnas renovering av Centralskolan och renovering av Kilensskolan. Trots ett positivt resultat, så har självfinansieringsgraden minskat och understiger 100 procent. Bedömningen blir därför att målen kring att reinvesteringar ska finansieras med egna medel inte uppnås år 2022.

En samlad bedömning kring samtliga finansiella mål är dock att kommunen delvis lever upp till de av kommunfullmäktige beslutade finansiella målen om god ekonomisk hushållning. Det är nödvändigt att omgående genomföra en översyn och anpassning av verksamheternas nettokostnader för att nå en budget i balans.

Kommunfullmäktiges mål

Attraktiv arbetsgivare

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Töreboda kommun är en attraktiv och framgångsrik arbetsgivare* bedöms kunna uppnås under år 2022.

På övergripande nivå är områdena Ledarskap, Kommunikation, Bemanning och Hälsa prioriterade fokusområden. Inom området Hälsa visar tidigare enkätundersökningar tydligt medarbetarnas förväntningar på utveckling från arbetsgivaren. Här har ledningsgruppen som ett första steg tagit ställning kring arbetsätt och ansvar och uppmanat att hälsofrämjande aktiviteter bedrivs i arbetsgrupper och vara anpassade utifrån arbetsgruppernas olika behov.

Sjukfrånvaron som ej når målvärdet beror främst på årets första månader där pandemin slog hårt över hela kommunens verksamheter. Samtidigt är det viktigt att fortsatt bevaka och analysera orsaken till sjukfrånvaron då den dels kostar mycket pengar, men framför allt för att våra medarbetares hälsa är viktig.

Under året genomfördes en mätning av HME (Hållbart Medarbetar Engagemang) där resultatet påvisar att vi jämfört med andra kommuner ligger väldigt bra till. Töreboda kommun ligger bland de 10–15 kommunerna i landet med högst resultat.

Måluppfyllelse (Antal)

- 1 st. ■
- 4 st. ◆
- 6 st. ●

	Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
◆	Känner till värdegrunden	85%	83%	98 %
■	Nöjda medarbetare			
◆	Andel legitimerade lärare	minst 90 %	90 %	100 %
■	God hälsa och låg sjukfrånvaro	5 %	7 %	60 %
◆	Gott ledarskap	minst 85	81	95 %
●	Känner till arbetsplatsens mål	minst 85%	86%	101 %
◆	Motiverad på arbetet - motivationsindex	minst 85	82	96 %
●	Andel legitimerade förskollärare	minst 66 %	72 %	109 %
●	Andelen pedagogiskt utbildad personal inom fritidshem	minst 50 %	60 %	120 %
●	Andel personal inom äldreomsorgen som har rätt kompetens	minst 90 %	94 %	104 %
●	Andel personal inom LSS och socialpsykiatri som har rätt kompetens	minst 90 %	100 %	111 %

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Socialsekreterare som arbetar inom barn- och ungdom har rätt kompetens	100 %	100 %	100 %

Företagsvänlig kommun. Ge alla förutsättningar till egenförsörjning.

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Töreboda är en företagsvänlig kommun, som uppmuntrar nytänkande och entreprenörskap. Alla i arbetsför ålder ges förutsättningar till egenförsörjning.*

Målet bedöms uppnått under år 2022. Kommunen tappade något i rankingen som Svenskt Näringsliv gör kring "företagsklimat". Trolig orsak till det bedöms vara att tjänsten Näringslivsstrateg var vakant under nästa ett år samt att de så viktiga företagsbesöken inte hade kommit i gång efter de pandemirestriktionerna som förhindrade dessa. Sista kvartalet har dessa kommit i gång igen och kommunen har även tagit initiativ till kontinuerliga nyhetsbrev till företagen och flera viktiga samarbeten mellan kommunen och näringslivet har kommit i gång på ett bra sätt.

Måluppfyllelse (Antal)

5 st.

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning.	minst 27 %	28 %	104 %
 Invånarna bedömer att det finns bra möjligheter att få arbete inom rimligt avstånd.		58	
 Nystartade företag per år	minst 4,5	5	111 %
 Rankingen i Svenskt Näringslivs företagsklimat	75	67	111 %
 Antalet privata arbetstillfällen	minst 1 750	2 037	116 %
 Antalet privata arbetsställen	minst 1 300	1 341	103 %

Stabil ekonomi med budget i balans

Kommentar

Bedömningen av de finansiella målen är att dessa inte helt har uppnåtts. Det finns stora negativa budgetavvikelser inom verksamheterna, finansverksamheten exkluderad. Det genomsnittliga resultatmålet att resultatet under den senaste treårsperioden i genomsnitt ska uppgå till 2 % har dock uppnåtts.

De särskilt stora utmaningarna finns inom verksamheterna Ledning och utveckling samt Grundskola där verksamheterna inte lyckats parera för bland annat de minskade intäkterna från Migrationsverket, kopplat till avvecklingen av asylboenden i kommunen. Det är nödvändigt att fortsätta arbetet med de aktiviteter som identifierats för en anpassning av verksamheternas nettokostnader för att nå en budget i balans framåt.

Måluppfyllelse (Antal)

- 1 st.
- 1 st.
- 1 st.

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
Årets resultat	minst 2 %	3,1 %	155 %
Reinvesteringar/avskrivningar och årets resultat finansieras med egna medel.	100 %	86 %	86 %
Andel budgetansvariga med budget i balans	minst 75 %	53 %	71 %

Trygg och säker kommun

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *I Töreboda kommun kan man bo och verka i en trygg och säker miljö* bedöms uppnås år 2022.

De verksamhetsmål som det utförts mätning på påvisar god måluppfyllnad trots högt satta mål. Ingen mätning av hur medborgare allmänt upplever tryggheten har gjorts. Där görs bedömningen att vi fortsatt har ett arbete att göra för att den upplevda tryggheten i Töreboda ska öka. Ett arbete pågår kontinuerligt tillsammans med Polis, Räddningstjänst med flera för en effektivare samordning i arbetet med trygghetsskapande åtgärder och förväntas få en god effekt på sikt. Även informationsinsatser till medborgare har genomförts. Som ett exempel kan nämnas Grannsamverkan. Enskilda händelser kan skapa en känsla av otrygghet, men dessa händelser är oftast kopplade till särskilda individer som den stora allmänheten inte berörs av.

Verksamheten IFO (Individ- och familjeomsorg) bidrar till en trygg och säker kommun genom brottsförebyggande och drogförebyggande arbete kring barn och ungdomar genom uppsökande förbyggande och åtgärdande insatser kring barn och familjer där risken för bristande omsorg och otrygghet bedöms som hög. Arbetet sker också där i samverkan med polis och skola. Därtill ingår det i ordinarie verksamhet att jobba för att tillförsäkra barn och unga i kommunen goda och trygga levnadsvillkor. En del av det är att hantera orosanmälningar kring barn och unga som begår brott eller brukar narkotika.

Måluppfyllelse (Antal)

5 st.

4 st.

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Trygghet i hemtjänsten	minst 95 %	89 %	94 %
 Trygghet i särskilt boende	minst 95 %	96 %	101 %
 Trygghet i åk 5	minst 95 %	87 %	92 %
 Trygghet i förskolan	minst 95 %	100 %	105 %
 Trygghet i åk 9	minst 93 %	88 %	95 %
 Trygga medborgare	minst 58	50	86 %
 Trygghet i gruppbostad LSS	minst 95 %	96 %	101 %
 Trygghet på fritidshem	minst 95 %	95 %	100 %
 Trygghet inom personlig assistans	minst 95 %	86 %	91 %
 Trygghet i HVB och familjehem för barn	minst 90 %		
 Trygghet i kommunens stödboenden	minst 90 %		

Nöjd med kommunens insatser och service

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Medborgarna är nöjda med kommunens verksamhet och service* bedöms i stor utsträckning uppnås under år 2022.

Ett konstaterande är att vi har korta ledtider och väntetider när medborgare behöver vår hjälp till boendeplats, förskoleplats eller andra beslut som krävs för att få det stöd de behöver från kommunen. Det senare påverkas säkert av verksamhetens arbete med att digitalisera och automatisera en del av handläggningen.

Måluppfyllelse (Antal)

- 2 st. ■
- 7 st. ◆
- 8 st. ●

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
■ Tre av tre kriterier enligt KKIK's mätning av kommunens webbinformation ska uppfyllas (budgetdokument, delårsrapport och årsredovisning).	100%		
◆ Nöjd med hemtjänsten	minst 95 %	87 %	92 %
◆ Nöjd med maten på särskilt boende	minst 85 %	77%	91 %
■ Svar på e-post			
● Väntetid till särskilt boende	30 dagar	24 dagar	120 %
◆ Nöjd med särskilt boende	minst 95 %	91 %	96 %
● Väntetid för beslut om försörjningsstöd	10 dagar	5 dagar	150 %
● Nöjda med förskolan	minst 90 %	100 %	111 %
● Plats på förskola på önskat placeringsdatum	70 %	78 %	111 %
◆ Nöjda elever i åk 5	minst 90 %	83 %	92 %
◆ Nöjda med skolmaten	minst 90 %	79 %	88 %
● Nöjda gäster i kommunens restauranger och café	minst 95 %	95 %	100 %
● Nöjda elever i åk 9	minst 90 %	90 %	100 %
● Nöjda biblioteksbesökare	minst 95 %	95 %	100 %
◆ Brukare inom socialpsykiatri är nöjda med daglig sysselsättning	minst 90%	75%	83 %
◆ Brukare inom LSS känner sig nöjda med daglig verksamhet	minst 90 %	80 %	89 %

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Väntetid avseende boende enl. LSS	högst 90 dagar	0 dagar	100 %
 Deltagande i kulturskolan	35 %	15 %	43 %
 Förbättrad situation efter kontakt med socialtjänst	80 %	0 %	0 %

Oberoende och självständighet

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål i Töreboda kommun finns förutsättningar för såväl psykisk som fysisk välbefinnande. Kommunens verksamheter bidrar till medborgarnas oberoende och självständighet.

Målet bedöms delvis uppnås under år 2022. Den största utmaningen för att nå målet ligger i skolresultaten. Flertalet analyser och genomlysningar pekar på att de satsade pengarna borde ge en större utväxling på skolresultaten. Ett förändringsarbete har genomförts i verksamheten vilket borde få positiv påverkan på sikt.

Det finns en fortsatt oro för alkohol- och drogvanor bland ungdomar där genomförda insatser inte gett fullgott resultat.

Måluppfyllelse (Antal)

5 st.
 2 st.
 6 st.

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år	minst 85 %	60 %	71 %
 Resultaten på nationella prov i åk 3 förbättras.	minst 80 %	46 %	58 %
 Resultaten på nationella prov i åk 6 förbättras	minst 85 %	87 %	102 %
 Nyanlända som efter etableringsuppdraget börjat arbeta eller studera	minst 50 %		

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor	minst 80 %	66 %	83 %
 Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	minst 80 %	72 %	90 %
 Andel hushåll som uppbär försörjningsstöd minskar, andel (%)	högst 8 %	3 %	163 %
 Andelen elever åk f-9 som har åtgärdsprogram minskar, andel (%)			
 Andelen barn som berörs när föräldrar genomför den generella föräldrautbildningen ABC som Töreboda erbjuder, andel (%)	minst 8 %	11 %	138 %
 Andelen invånare 65 år och äldre som har hemtjänst eller bor i särskilt boende	12%	10%	117 %
 Andel personer som upplever bra självskattat hälsotillstånd	74 %	68 %	92 %
 Andel personer som upplever psykiskt välbefinnande	84 %	86 %	102 %
 Andelen invånare med fetma minskar	18 %	18 %	100 %
 Deltagare vid AMU som börjat arbeta eller studera	minst 50 %		
 Användandet av narkotika minskar. Andel ungdomar som någon gång provat	4 %	7 %	25 %
 Användandet av alkohol minskar. Andel ungdomar med	12 %	14 %	83 %

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
frekventa alkoholvanor.			

Trivsamt boende

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Töreboda kommun erbjuder trivsamt boende för alla generationer i attraktiva miljöer* bedöms uppnått för år 2022.

Under första halvåret färdigställdes det nya trygghetsboendet på Prästkragen vilket i sig gör att målet kan uppfyllas. Samtidigt har enstaka enfamiljshus byggts i kommunen.

Området Östra Gastorp, Lerlyckan, har fått många intresseanmälningar och nu har detaljplanen vunnit laga kraft vilket innebär att tomtförsäljning snart kan börja ske. Bostadsbolag har sökt optioner för att undersöka möjligheten till exploatering på redan framtagna byggrätter dock har rådande inflations- och konjunkturläge under andra halvåret inneburit en storförsiktighet i att starta nya projekt. Det pågår arbete med ytterligare detaljplaner vilket ger goda förutsättningar framåt.

Måluppfyllelse (Antal)

1 st.

1 st.

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
 Fler bostäder uppförs	25 st.	25 st.	100 %
 Invånare upplever att det är lätt att hitta ett bra boende	5,5	5,2	95 %

Koldioxidneutralt och ekologiskt hållbart samhälle

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Töreboda kommun driver aktivt omställningen mot ett koldioxidneutralt och ekologiskt hållbart samhälle.*

Målet bedöms uppnått under år 2022. När det gäller de egna lokalernas uppvärmning och elanvändning för kommunen har man redan nu uppnått miljömålen för år 2030. Kommunens verksamheter sorterar också sitt avfall och arbetar för att minska andelen avfall. Under tidsperioden 2023 - 2030 behöver dock användningen av förnybara bränslen eller el för kommunalt använda personbilar att behöva öka. För att lyckas med det behövs inte bara tillgång

till bilar som kan drivas på förnybara bränslen eller el, utan även tillgång till fler tankstationer för förnybara bränslen och fler laddplatser inom kommunen. Både planering för utbyte av bilpark och laddplatser pågår och kommande år görs flera byten som kommer påverka måluppfyllelsen positivt.

Kommunen har under året antagit en strategi för hur kommunen ska ta sig an Agenda 2030 och de 17 globala målen vilket skapar förutsättningar för ett sammanhållet arbete både inom kommunens olika verksamheter, men också i det geografiska området Töreboda kommun.

En solcellspark är under uppbyggnad och dialoger har förts med aktörer inom solcellsbranschen och lokala företag för att öka takten i omställningen till förnybar energi i Törebodas geografiska område. Detta är också viktigt för att öka kapaciteten kring elförsörjning då efterfrågan i samhället ökar.

Måluppfyllelse (Antal)

- 1 st. ■
- 2 st. ●

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
■ Kommunalt använda personbilar drivs med förnybara bränslen	minst 10 %	4 %	40 %
● Kommunens egna lokaler värms upp med hjälp av fossilfria bränslen	100 %	100 %	100 %
● Den el som används i kommunen är förnybar och lokalt producerad.	minst 50 %	100 %	200 %
■ Sorterar avfall och arbetar för att minska andelen avfall	minst 75 %		

Turism- och besöksnäring

Kommentar

Kommunfullmäktiges mål *Vi ser turism- och besöksnäringen som en tillväxtfaktor med ökad omsättning* bedöms uppnått under år 2022.

Företagen inom besöksnäringen har haft en god sommarsäsong i Töreboda kommun. De utländska gästerna har börjat komma tillbaka under året och turistmagneten Göta kanal har haft en hög beläggning där fler och fler väljer att även cykla längs kanalen.

Det finns fortsatt möjlighet att utveckla turistnäringen genom vår unika plats där möjligheten till att välja Töreboda som utgångspunkt för sin vistelse är beroende av fler övernattningsmöjligheter vilket kommunen mer aktivt kommer att verka för framöver.

Måluppfyllelse (Antal)

2 st. ●

Verksamhetsmål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
● Besökare/gäster är mycket nöjda med sitt besök i Töreboda kommun	minst 75 %	99 %	132 %
● Antal sysselsatta i turismberoende branscher	minst 120 st.	196 st.	163 %

2.5 Balanskravsresultatet

Balanskravet innebär att kommunens kostnader inte får överstiga intäkterna. Om resultatet i bokslutet är negativt, och det egna kapitalet därmed minskas, finns det en skyldighet att inom tre år återställa det egna kapitalet med motsvarande belopp. Vid årets slut ska en så kallad balanskravsutredning upprättas där intäkter och kostnader ställs mot varandra. Töreboda kommuns resultat efter balanskravsjusteringar har under flera år visat överskott, med undantag för 2019. Balanskravsresultatet för år 2022 uppgår efter justeringar till 26 miljoner kronor.

Resultatanalys och avstämning balanskravet (mnkr)	2 022
Årets resultat enligt balansräkningen	20 345
Reducering av samtliga realisationsvinster	1 729
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0
Orealiserade förluster i värdepapper	7 150
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	25 766
Ianspråktagande av medel till resultatutjämningsreserv	0
Avsättning av medel till resultatutjämningsreserv	19 191
Balanskravsresultat	6 574

Resultatutjämningsreserv

Från och med 2013 har kommunerna möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. En förutsättning för att använda medel från RUR är att balanskravsresultatet är negativt och att förändringen av årets underliggande skatteunderlag

understiger den genomsnittliga. Ingående balans i resultatutjämningsreserven uppgick i början av året till 45,5 miljoner kronor. Under året har 19,2 miljoner kronor av årets resultat efter balanskravsjusteringar satts av till resultatutjämningsreserven. Utgående balans uppgår till 64,6 miljoner kronor.

Resultatutjämningsreserv (mnkr)	2 022
Ingående balans	45,4
Avsättning 2022	19,2
Utgående balans	64,6

2.6 Väsentliga personalförhållanden

Det här avsnittet innehåller väsentliga personalförhållanden i kommunen. Det innebär uppgifter om antalet anställda, ålder, könsfördelning och utvecklingen av antalet arbetade timmar. I avsnittet redovisas även de anställdas sjukfrånvaro och förhållanden kring personal- och kompetensförsörjning, ledarskap och lönebildning.

Verksamheten har börjat återgå till det [nya] normala efter pandemin. Arbetet med att utveckla processen för introduktion av nya medarbetare har fortsatt med de delar som avser den verksamhets specifika nivån. Även utvecklingen av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete har fortsatt med bland annat verksamhetsanpassade checklistor för riskbedömningar. För att förstärka chefernas kompetens har ett antal utbildningar genomförts, främst inom arbetsmiljöområdet. För att underlätta administrationen av utbildningar har en utbildningskalender med anmälningmöjlighet lanserats. I samverkan med 8 andra skaraborgskommuner genomfördes under våren ett antal digitalt sända arbetsrättsliga utbildningar.

Personalstruktur

Antal anställda

Antalet tillsvidareanställda har ökat mot föregående år, främst inom Stöd och omsorg. De stora förändringarna inom Ledning samt Utbildning är resultatet av organisationsförändring.

Antal tillsvidareanställda	2022	2021	2020
IT	21	23	22
Ledning och utveckling	64	45	155
Stöd och omsorg	285	262	393
Utbildning och kultur	302	334	333
LSS o Arbetsmarknadsenh	229	224	
Totalt	901	888	903

Av kommunens anställda är 757 kvinnor och 144 män. Förhållandet män och kvinnor är 16/84 vilket är oförändrat mot föregående år.

Medelålder samt åldersstruktur

Medelåldern är 45,6 år vilken är en marginell ökning mot föregående år.

0–19 år	0
20–29 år	113
30–39 år	209
40–49 år	185
50–59 år	247
60–99 år	147

Fördelning heltid/deltid samt sysselsättningsgrad

Av kommunens 757 kvinnor arbetar 459 heltid, vilket motsvarar 63,9%. Detta är en ökning mot föregående årsnivå som var 61,3%. Av männen arbetar 81,2% heltid, att jämföra med 2022 års nivå på 82%. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden uppgår till 91,4% totalt, med en marginell minskning från föregående år, då den låg på 91,6%.

Uttag av föräldrapenning med mera

Tabellen nedan anger fördelning kvinnor/män avseende uttag av föräldrapenning, VAB, samt ledighet enligt Försäkringskassans regler. Under året har männens uttag av föräldrapenning nästan fördubblats. Uppgiften avseende VAB är i princip oförändrad, medan männens uttag av ledighet ökat från 7,74%.

	Kvinnor	Män
Föräldrapenning	84,2 %	15,8 %
VAB	89,0 %	11,0 %
Ledig max 25% upp till 8 år	90,6 %	9,4 %

Löner

Utfallet av lönerrevision 2022 uppgick till 2,3%. Särskilda satsningar gjordes bland annat på omsorgspersonal och pedagoger, men det gjordes även en särskild satsning på enhetschefer inom omsorgen samt rektorer. Medellönen, inklusive tillägg låg på 31 658 kr och exklusive på 31 411 kr. För kvinnor var motsvarande siffra 31 296 kr respektive 31 053 kr och för män 33 564 kr och 33 295 kr.

Personalomsättning samt pensionsavgångar

Under 2022 gick 16 personer i pension. Under innevarande år kommer 27 personer att bli 65 år eller äldre. Personalomsättningen för 2022 var 11,8 %, vilket är en markant ökning gentemot föregående år, då den låg på 8,7%.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsfrågan har varit en utmaning långt innan frågan om större industrietableringar i närområdet blev aktuell. De bristyrken som kommunen har, främst inom omsorg och utbildning, är inte en lokal svårighet att hantera, utan en nationell utmaning. Utöver det egna interna arbetet, pågår sedan ett antal år ett skaraborgsgemensamt arbete att locka arbetskraft till vår region. Det lokala arbetet har primärt fokus på personalomsättning genom att arbeta med insatser som får medarbetarna att stanna kvar. Dessa insatser bidrar med automatik att vi är attraktiva för framtida medarbetare. Chefers förmåga till ett bra ledarskap är en betydande arbetsmiljöfaktor och av det skälet läggs mycket resurser för att höja deras kompetens.

Under året har kommunen påbörjat ett partsgemensamt arbete om kommunens attraktivitet samt framtagande, i samverkan med kommunens chefer, av en ledaskapsprofil.

Under 2022 gick 16 personer i pension. Under innevarande år kommer 27 personer att bli 65 år eller äldre. Personalomsättningen för 2022 var 11,8%, vilket är en ökning gentemot föregående år, då den låg på 8,7%.

Introduktionen av nya medarbetare sker i stor utsträckning digitalt och under året har arbetet med att utveckla introduktion fortsatt, då med fokus på verksamheternas specifika behov. Ett arbete pågår med att effektivisera anställningsprocessen i stort.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöverket har under 2021 till 2022 genomfört inspektioner i Sveriges kommuner för att undersöka kvalitén på det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det första besöket genomförde 2021 och resulterade i ett inspektionsmeddelande med krav på åtgärder, vilka kommunen under HR:s ledning, har arbetet med. Vid återbesöket 2022 kvarstod, enligt Arbetsmiljöverket, ett antal brister vilket innebär att de har för avsikt att återkomma någon gång under 2023. Det Arbetsmiljöverket siktar in sig på är systematiken i kommunens arbete. Några direkta brister i själva arbetsmiljön har inte påtalats.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete sker med digitalt systemstöd vilket innebär enklare styrning och uppföljning av bland annat arbetsmiljöronder, risk- och konsekvensanalyser samt handlingsplaner. Även fördelning av arbetsuppgifter kopplade till arbetsmiljön sker digitalt.

Sjukfrånvaro

Året inleddes med att pandemin åter igen tog ett fast grepp om befolkningen, med initialt hög sjukfrånvaro. Denna har över tid klingat av, och sjukfrånvaron börjar närma sig de nivåer som kommunen hade pre-Covid, trots att det varit svårt att bedriva ett förebyggande hälsoarbete på ett sätt som normalt behövs för att ge effekt.

	2022	2021	2020
Total sjukfrå av arb. tid	7,5	6,8	7,3
Långtidsfrånvar av tot.	32,2	37,4	32,0
Kvinnor	8,1	7,5	8,1
Kvinnor långtid	33,7	39,1	34,8
Män	4,6	3,8	3,7
Män långtid	21,2	22,8	10,9
29 år el yngre	7,4	6,9	8,0
29 år el yngre, långtid	9,5	23,3	22,4
30–49 år	7,0	6,7	7,2
30–49 år, långtid	31,8	38,0	28,9
50 år el äldre	8,0	6,8	7,2
50 år el äldre, långtid	38,1	40,4	39,3

Arbetskador och tillbud

Totalt har inrapporterats 189 händelser, att jämföra med 292 för 2021. Av det inrapporterade utgör 108 tillbud (195 för 2021), 70 (76 för 2021) arbetskador, samt 11 (21 för 2021) riskobservationer.

Ca 75% av de inrapporterade händelserna 2022 saknar beskrivning av orsak, varför möjligheten att dra några större slutsatser av utfallet är begränsat. Detta är en ökning med en procentenhet mot föregående år.

2.7 Den kommunala koncernen

Syftet med sammanställd redovisning är att ge en samlad heltäckande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden, oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltningsform eller bolagsform. Synonymt används också ofta begreppet koncernredovisning. Redovisningen tjänar också som information för intressenter, till exempel kommuninvånare, kommunfullmäktige, kommunledning, revisorer och långgivare.

Den sammanställda redovisningen omfattar förutom kommunen även:

- Törebodabostäder AB. Kommunens ägarandel är 100 procent.

Törebodabostäder AB har till uppgift att uppföra och förvalta bostäder och lokaler. För närvarande förvaltar bostadsbolaget 348 bostadsrättslägenheter och ett mindre antal lokaler.

Ägarandel: 100 procent

Aktiekapital: 8 miljoner kronor

Ordförande: Göran Johansson

Koncernens resultat

Totalt redovisar koncernen ett resultat om 12,2 miljoner kronor, varav 8,2 miljoner kronor avser underskott i bostadsbolaget Törebodabostäder AB. Koncernresultatet kan delvis förklaras av den ekonomiska återhämtningen som genererat ökade skatteintäkter, delvis begränsad reparation och underhåll hos bostadsbolaget.

Hysesintäkterna i Töreboda Bostäder AB följer i stort sett budgeten då de flesta lägenheterna har varit fullt uthyrda under året, endast någon månad i samband med in- och utflytt samt vid underhåll varit utan hyresintäkt.

Fastigheten Cedern 5, Kårtorpsgatan 10, har haft ett större antal lägenheter outhyrda. Sedan tidigare finns ett beslut i bolaget att riva bostäderna och nya kontrakt har under de senaste åren skett utan besittningsrätt så kallade ”rivningskontrakt” och några har inte hyrts ut på grund av lägenheternas dåliga standard. Under 2021 beslutade Töreboda kommun att tomma lägenheter skulle hyras av kommunen, och att rivning inte skulle ske. Dock har inte en ökning av uthyrda lägenheter till Töreboda kommun skett i förväntad omfattning.

Kostnader för reparationer och underhåll har i viss mån begränsats för att skapa förutsättningar för god ekonomi. Bolaget har även detta år ett antal hyresgäster som inte betalat enligt hyreskontrakten vilket medför en större avskrivning som påverkar resultatet negativt.

Bolaget redovisar ett stort negativt resultat i förhållande till ägardirektivens krav på grund av stora underhålls- och skadekostnader under 2022.

Sammanfattning viktiga händelser i koncernen

Under 2022 har tre större händelser påverkat resultatet negativt. Bolaget har bytt fönster samt sanerat utvändigt och bytt skivor/fogar på Kårtorpgatan. I december 2021 uppstod en brand i en källardel på Kårtorpgatan vilket resulterade i kostnader i form av en självrisk samt ett åldersavdrag på 5 prisbasbelopp. Under augusti månad drabbade en storm Töreboda kommun vilket skapade stora skador på balkonginglasningar på fastigheten Kilen 15:19.

Årets investeringar

Under 2022 utgörs en del av reparation och underhåll i samband med fönsterbyte som investering.

Kommunägda bolag

VänerEnergi AB

Töreboda kommun är, sedan försäljningen av Töreboda Energi AB, delägare i VänerEnergi AB tillsammans med Mariestad kommun.

Ägarandel: 12 procent

Aktiekapital: 24 miljoner kronor

Ordförande: Yvonne Gogolin

Verkställande direktör: Rolf Åkesson

Vänerenergi AB syftar till att bedriva elnätsverksamhet i nätområdena, Mariestad tätort (inkl. Torsöområdet) samt Töreboda tätort med omnejd. Vidare bedrivs även fjärrvärmedistribution inom tätortsområdena. Bolaget har även ett dotterbolag, VänerEl AB, vars verksamhet bedriver elförsäljning inom ägarkommunerna.

Resultat efter finansnetto uppgår till 24,1 miljoner kronor (35,1), vilket är cirka 2,6 miljoner kronor bättre än budget. Omsättningen har stigit trots en lägre energiomsättning. Orsaken till ökad omsättning beror i stället främst på tillkomsten av de två vindkraftverken under våren samt att Stadsnätet fortsätter att växa.

Fjärrvärmens energiomsättning minskade med ca 12 GWh jämfört med 2021 då vi fick en avsevärt mildare vinterperiod. Resultatet är ändå nästan på samma nivå då fjärrvärmepriserna höjdes inför 2022.

Elnäts resultat 2022 är starkt påverkat av den höga kostnaden för inköp av elnätförluster. Elmarknadspriset steg vissa månader under 2022 till rent historiska rekordnivåer. Ingen höjning av nättarifferna gjordes inför 2022. Elnäts resultat för 2022 är cirka 3 miljoner kronor sämre än budget.

Resultatet för Stadsnät är fortsatt starkt och avsevärt bättre än budget. Andelen anslutningsavgifter fortsätter att minska. Övergången till Bosnet som kommunikationsoperatör har gett verksamheten bättre marginaler. Avskrivningskostnaden är den största kostnadsposten till följd av de senaste årens stora investeringar.

Viktiga händelser under året

Året startade med farhågan för ytterligare en stor covidvåg. I stället hamnade vi i en långt större katastrof då kriget i Ukraina bröt ut i februari. Elmarknaden i hela Europa skakades om med farhågor om uteblivna elleveranser och priserna steg dramatiskt. Historiskt sett har vi aldrig varit i närheten av de elmarknadspriser som vi upplevt under 2022. För VänerEnergi har de höga elpriserna medfört både nackdelar och fördelar. För Elnät har kostnaden för inköp av nätförluster stigit markant. För våra nyanskaffade vindkraftverk har det i stället varit positivt liksom för vårt intressebolag KKAB som under året producerat el i sitt kraftvärmeverk.

Årets rekordhöga elpriser har präglat branschen och aldrig tidigare har elpriset varit så mycket i fokus i nyhetsflödet. Många kunder med rörliga avtal har drabbats hårt ekonomiskt. För elhandeln i VänerEl AB är den ekonomiska påverkan liten då företaget har ett återförsäljningsavtal vilket innebär att leverantören tar alla inköpsrisker.

Kommunalförbund utanför koncernredovisningen

Töreboda kommun ingår i fyra kommunalförbund som syftar till att hantera specifika kommunala angelägenheter.

Avfall & Återvinning Skaraborg (A&ÅS)

Avfall & Återvinning Skaraborg är ett kommunalförbund med ansvar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. Avfall & Återvinning Skaraborg (tidigare AÖS) bildades den 1 januari 2000 av Hjo, Skövde och Tibro. Karlsborg anslöt sig till förbundet 2001, Töreboda 2005, Falköping 2008 och Skara 2014. Gullspång och Mariestad anslöt sig 2016. De senaste medlemmarna är Essunga, Grästorp, Götene och Vara som anslöt sig den 1 januari 2022. Kommunalförbundet leds av en direktion och varje medlemskommun representeras av en ledamot och en ersättare. Skövde kommun innehar ordförandeposten medan posten som vice ordförande alternerar årligen mellan övriga medlemskommuner.

Årets resultat uppgår till 5,4 miljoner kronor vilket är 11 miljoner kronor bättre än budget. Det positiva resultatet beror till stor del på ökade intäkter samt osäkert planeringsunderlag i och med fyra nya medlemskommuner. På kostnadssidan är det framför allt arbetet med att minska brännbart avfall på ÅVC som gett stora resultat. Arbetet har lett till minskade kostnader för behandling, förbränningskatt och transporter med ca 2,5 miljoner kronor.

Största utmaningen kommande år är de nya kraven på fastighetsnära förpackningsinsamling och den omställning det innebär för förbundet och för samtliga fastighetsägare. Ytor som inte finns i dag kommer behövas skapas för att möjliggöra hantering som svarar upp mot nya kraven på sortering och insamling.

Räddningstjänsten Skaraborg (RS)

Räddningstjänsten Skaraborg är ett kommunalförbund med medlemskommunerna, Skövde, Mariestad, Hjo, Tibro, Töreboda, Karlsborg, Gullspång, Lidköping, Essunga, Vara och Grästorp. Förbundet svarar för räddningstjänst och förebyggande brandskydd enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), samt tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Förbundet har bedrivit linjeverksamhet och parallellt genomfört och utrett förutsättningar för större förändringar. Räddningstjänsterna Östra och Västra Skaraborg har under året implementerat kravställda förändringar gällande ledning av kommunal räddningstjänst. Förbundet har slutfört två större förändringar gällande finansiella principer. Förändrad fördelningsprincip för kostnader samt att förbundet ej ska äga och förvalta fastigheter. Under våren slutredovisades en rapport som redovisade förutsättningarna för att utöka förbundet med fyra nya medlemskommuner; Lidköping, Essunga, Vara och Grästorp. Samtliga fyra kommuner beslutade att ansöka om medlemskap, vilka sedan under tidig höst antogs av de sju befintliga medlemskommunerna. Därefter startade ett intensivt arbete för att möjliggöra en start av det utökade förbundet 2023-01-01. Det försämrade geopolitiska läget har medfört att processen att återta den nationella Totalförsvarsförmågan påskyndas, vilket även påverkat och under närmsta åren fortsätter påverka vårt arbete med att återta vår förmåga att utföra räddningstjänst under höjd beredskap med tillkommande uppgifter.

Årets resultat visar ett positivt utfall, men präglas av en kraftig nedgång av förbundets värdepapper. Målsättning att återställa föregående års negativa resultat om -625 tkr kan uppnås.

Räddningstjänstförbundet möter framtiden genom att ha utökats med fyra medlemskommuner och nästan 200 nya medarbetare. Förbundet heter från 2023-01-01 Räddningstjänsten Skaraborg och har också fått en helt ny logotyp. Förbundet blir robustare och starkare i alla verksamhetsdelar och bedöms få bättre förutsättningar att möta redan ställda krav och förväntningar, men också att ta sig an nya kommande spännande utmaningar tillsammans med medlemskommunerna samt externa samverkansparter.

Förbundets ekonomi påverkas kraftigt av det nya pensionsavtal slöts i december 2021, som ökar hur stor del av lönen som sätts av i pension. Kostnaden för avtalspensioner (inklusive finansiell kostnad) beräknas därför öka kraftigt under framför allt åren 2023–2024.

Skaraborgs kommunalförbund

Samtliga Skaraborgs 15 kommuner är medlemmar i Skaraborgs kommunalförbund. Kommunens andel baserar sig på invånarantal. Förbundet ska verka inom tillväxt- och utvecklingsfrågor och verksamhetsstöd och intresse-/omvärldsbevakning och vara en plattform för samarbete mellan medlemskommunerna.

Tolkförmedling Väst

Tolkförmedling Väst består av 42 kommuner i Västra Götalands län samt Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad. Tolkförmedlingen har till uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk, främst inom hälso- och sjukvård samt skola och omsorg.

3 Finansiella rapporter

I avsnittet redogörs först för vilka redovisningsprinciper och redovisningsbegrepp som används. Därefter redovisas kommunens och koncernens räkenskapsrapporter med resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys samt noter, affärsverksamhet och VA-verksamhet.

3.1 Redovisningsprinciper

Upplysningar om redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Kostnader redovisas fortlöpande då de uppstår med beaktande av försiktighetsprincipen. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Förändrade redovisningsprinciper

Från och med 2019 tillämpas RKR R7 Finansiella tillgångar och skulder. Medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Det innebär att de kortfristiga placeringar som tidigare värderats till anskaffningsvärde från och med 2019 värderas till marknadsvärde. Justering har gjorts mot det egna kapitalet enligt RKR R12 Byte av redovisningsprincip.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande men viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljning samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation R2.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen:

Avskrivningstid	Antal år
Byggnader	15–80 år
VA-ledningar	50 år
Reningsverk/vattenverk	20–25 år
Inventarier	3–10 år

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgång görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden. För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod tillämpas komponentavskrivningar. I slutet av år 2013 utgav RKR rekommendation 11.4 med ett explicit krav på komponentredovisning som gäller från och med år 2014. Under våren 2014 utgav RKR ett yttrande där vissa förtydliganden om hur en successiv anpassning till rekommendationen kan gå till. Från och med 2014 ska kommuner och landsting förhålla sig till denna nya rekommendation. Töreboda kommun påbörjade under år 2017 arbetet med att dela upp anläggningarna i komponenter och arbetet slutfördes under 2018 (RKR.11.4).

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Beloppsgränsen är ett basbelopp, för närvarande 48 300 kronor. När det gäller anskaffning av inventarier med naturligt samband, ska anskaffningen avse det samlade anskaffningsvärdet. Motsvarande ska gälla anskaffning som anses vara ett led i en större investering. För att ett inköp ska klassificeras som en investering krävs även att anläggningstillgången är avsedd för stadigvarande bruk samt har en bedömd livslängd på minst tre år.

Övergripande principer

I den löpande redovisningen och vid upprättandet av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper vilka skapat ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Analysen av den finansiella ställningen och utvecklingen baseras på antagandet av att dessa principer har följts. Principerna är följande:

Principen om pågående verksamhet

- Objektivitetsprincipen
- Försiktighetsprincipen
- Matchningsprincipen
- Principen om öppenhet

De principer som tillämpas leder till att en återhållsam bild av kommunernas ekonomi redovisas. Detta innebär exempelvis att skuldredovisning ska ske i enlighet med såväl försiktighetsprincipen som matchningsprincipen. Vidare innebär de etablerade principerna att värdering av tillgångar ska ske med försiktighet. En tillämpning av god redovisningssed innebär således att den ekonomiska redovisningen ger en försiktig och restriktiv beskrivning av utvecklingen och situationer. Redovisningen anger en miniminivå för det ekonomiska läget.

Tillämpning av redovisningsprinciper

Kommunen följer i allt väsentligt de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning. Nedan följer en kort beskrivning av några väsentliga principer som påverkar bokslut och redovisning.

Redovisning av hyres/leasingavtal Rek 5

Från och med 2019-01-01 redovisas de leasingavtal som träder i kraft som leasing och hyra av lös egendom i enlighet med RKR R5.

Leasingavgifter i tkr	2 022	2 021
Operationell leasing		
Framtida minimileasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	3 383	3 975
Senare än 1 år men inom 5 år	2 837	1 564
Senare än 5 år	1	4
Summa	6 222	5 543
Leasing		
Totala minimileasingavgifter	388	1 059
Framtida finansiella kostnader	-9	-34
Nuvärdet av minimileasingavgifterna	379	1 025
Nuvärdet av minimileasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	167	646
Senare än 1 år men inom 5 år	212	379
Senare än 5 år	0	0
Summa	378	1 025

Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning Rek 2

Förskoleavgifter debiteras innevarande månad. Äldreomsorgsavgifter debiteras månaden efter men har inte i bokslutet periodiserats, tolv månaders avgifter är redovisade eftersom tidigare år inte heller är periodiserade.

Redovisning av leverantörsfakturor

Leverantörsfakturor på väsentliga belopp (50 tusen kronor) som inkommit efter 19 januari 2023, men är hänförliga till redovisningsåret, har skuldbokförts och belastar 2022 års resultat.

Redovisning av räntor

Kostnadsräntor, intäktsräntor och räntebidrag som kan hänföras till delåret har bokförts som skuld respektive fordran och påverkar 2022 års resultat.

Redovisning av pensionsförpliktelser Rek 9

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS21. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Förtroendevalda som har uppdrag på en betydande del av heltid har rätt till pension enligt bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF) ingår i

beräkningen av pensionsåtagande som avsättning. Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade "blandmodellen". Den pensionsskuld som uppkommit från 1998 redovisas under avsättningar i balansräkningen. Pensionsskuldens finansiella kostnader redovisas som finansiell kostnad i resultaträkningen och ingår i pensionsskulden. KPA:s beräkning har använts för att ta fram skuldens storlek. Löneskatt ingår i pensionsskulden. Pensioner intjänade under år 2022 redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen och är upptagna som kortfristig skuld i balansräkningen. Pensionsåtaganden inklusive löneskatt som uppkommit före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse.

Investeringsregler antagna av Kommunfullmäktige 2015 (Lednings- och styrprinciper)

Skatteintäkter Rek 2

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s augustiprognos.

Lånekostnader

Lånekostnader belastar resultatet för den period de hänför sig till. I tillgångarnas anskaffningsvärde ingår inga lånekostnader.

Avsättningar Rek 9

Avsättningar för deponi har tagits upp till del av det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningen avser framtida återställningskostnader för sluttäckning av deponi och årliga driftkostnader för att ta hand om lakvatten och deponigas samt utföra provtagningar. De årliga driftkostnaderna beräknas finnas kvar i 30 år efter avslutad sluttäckning. Arbete med deponins sluttäckning har varit begränsat då verksamheten väntar på tillstånd från Länsstyrelsen för det fortsatta arbetet. Jordmassor till sluttäckningen har levererats in till anläggningen och deponin har formats rätt inför sluttäckningen. Ytan som skall sluttäckas är 5 500 m².

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden avser icke uttagna semesterdagar. Tillsammans med okompenserad övertid och därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden som kortfristig skuld.

Löneskuld

Lön som utbetalas i januari året efter redovisningsperiodens slut (upparbetade löner i december) redovisas som kortfristig skuld.

Redovisning av finansieringsanalys Rek 13

Finansieringsanalysen redovisar betalningsflödena uppdelat på sektorerna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamheten. Analysen visar förändring av likvida medel. Upplysningar skall även lämnas om väsentliga betalningsflödespåverkande händelser som avviker från det normala.

Redovisning av finansiella tillgångar och skulder Rek 7

Töreboda kommun har placerat 26 mnkr. Töreboda kommun beslutade under 2021 att revidera den tidigare ekonomiska placeringspolicy och ersätta den med en finanspolicy KF § 50/2021. Denna syftar till att ange ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten i kommunen ska bedrivas. Vidare innehåller den avsnitt kring medelförvaltning och vilka tillgångsslag som är tillåtna och deras limiter. Från och med 2019 värderas dessa tillgångar till verkligt värde. Se avsnitt "Förändrade redovisningsprinciper" ovan.

Limiter för tillgångsslagen

Procenttalen i följande tabell anger lägsta och högsta andel, som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt ska få utgöras av portföljens totala marknadsvärde. I tabellen framgår även den av

kommunfullmäktige beslutade långsiktiga strategiska fördelningen mellan tillgångsslagen i form av ”normal position”.

Tillgångsslag	Portfölj totalt, % Min	Normal	Max
Svenska räntebärande tillgångar	40	50	90
Aktier	10	40	50
Alternativa tillgångar	0	10	15
Duration	0,5 år		5 år

Kommentar till tabellen:

Durationen kan variera från 0,5 till 5 år. Andelen aktier kan variera mellan 10 och 50 procent av portföljens totala marknadsvärde.

3.2 Begreppsförklaring

Anläggningsskapital är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder plus avsättningar. Utgör en del av det egna kapitalet.

Anläggningstillgångar är tillgångar som ska användas en längre tidsperiod till exempel byggnader, fordon, maskiner, värdepapper etc.

Ansvarsförbindelser är en upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen till exempel borgensåtagande, ställda pantar och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias så belastar den resultatet.

Avskrivningar är planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningskostnaden över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avsättningar är förpliktelser som är säkra eller högst sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp och infriandetidpunkt. När förpliktelsen uppstår belastas resultatet. I kommunen gäller detta bland annat avsättning för pensioner och sluttäckning av soptipp.

Pensioner från och med 1998 redovisas pensionsskulden enligt blandmodellen som innebär att skuld upparbetad till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensionsskuld upparbetad från och med 1998 redovisas som avsättning. Från 2000 betalar kommunen hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning.

Balanskrav är lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Balansräkning visar den ekonomiska ställningen vid årets slut uppdelad på tillgångar (anläggnings- och omsättningstillgångar) eget kapital, avsättningar samt skulder (lång- och kortfristiga skulder).

Driftredovisning redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

Eget kapital är kommunens förmögenhet, det vill säga alla tidigare års ackumulerade överskott/underskott. Består dels av rörelsekapital dels av anläggningsskapital.

Exploateringsverksamhet är åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier.

Finansiella intäkter/kostnader avser kostnader och intäkter för räntor på in- och utlåning, utdelningar mm.

Finansnetto är finansiella intäkter minus finansiella kostnader.

Finansieringsanalys visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringar.

Intern ränta är en intern ersättning mellan finansförvaltningen och verksamheten för det kapital som nyttjas.

Jämförelsestörande poster avser händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser mellan åren.

Kapitalkostnader är periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning dels av ränta. Är en intern post.

Kortfristig placering pengar som placerats i fonder på kort sikt.

Likvida medel består av kassa, plusgiro och bankmedel.

Långfristiga fordringar och skulder är skulder och fordringar som har förfallodag senare än ett år efter balansdagen.

Löneskatt är skatt på pensionsförmåner till anställda

Omsättningstillgångar är tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering innebär en fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod till vilken de hör.

Rörelsekapital är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Soliditet är eget kapital satt i relation till de totala tillgångarna. Visar hur stor del av de totala tillgångarna som finansierats med egna medel.

Utdebitering anger hur stor del per intjänad hundralapp som betalas i kommunalskatt

3.3 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)		Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
		2022	2021	2022	2021
	Not				
Verksamhetens intäkter	1	178 384	197 059	196 778	216 356
Verksamhetens kostnader <i>varav jämförelsestörande post</i>	2,3	-780 801	-785 871	-800 079	-796 677
Avskrivningar	4	-23 493	-21 510	-29 023	-26 988
Verksamhetens nettokostnader		-625 910	-610 323	-632 324	-607 310
Skatteintäkter	5	422 718	405 446	422 718	405 446
Generella statsbidrag och utjämning	6	230 887	231 177	230 887	231 177
Verksamhetens resultat		27 695	26 300	21 281	29 313
Finansiella intäkter	7	5 066	8 349	4 372	7 685
Finansiella kostnader	8	-12 415	-1 712	-13 978	-2 385
Resultat efter finansiella poster		20 345	32 937	11 675	34 613
Extraordinära poster (netto)				505	
Årets resultat	9	20 345	32 937	12 180	34 613

3.4 Balansräkning

Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Not

Materiella anläggningstillgångar

Mark, byggnader och tek.anläggningar

10

403 642

376 565

619 666

596 458

Maskiner och inventarier

11

12 035

12 309

12 974

13 418

Summa materiella anläggningstillgångar

415 677

388 874

632 640

609 876

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier, andelar & bostadsrätter

12

55 110

40 896

47 150

32 936

Långfristiga fordringar

13

5 007

6 876

5 007

6 876

Summa finansiella anläggningstillgångar

60 117

47 772

52 157

39 812

Summa anläggningstillgångar

475 794

436 646

684 796

649 688

Omsättningstillgångar

Förråd, lager, expl fastighet

14

95

3 190

95

3 190

Fordringar

15

93 526

59 675

82 621

59 491

Kortfristig placering

16

38 857

44 278

38 857

44 278

Kassa och bank

17

0

24 953

7 816

24 952

Summa omsättningstillgångar

132 478

132 096

129 388

131 911

SUMMA TILLGÅNGAR

608 272

568 742

814 185

781 599

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Eget kapital

18

Årets resultat

1 153

11 986

-7 012

13 662

Resultatutjämningsreserv

64 664

45 472

64 664

45 472

Övrigt eget kapital

270 501

258 515

282 732

269 575

Summa eget kapital

336 318

315 974

340 384

328 710

Avsättningar

19

Pensionsskuld

3 433

3 593

3 433

3 593

Avsättning E20

8 523

9 922

8 523

9 922

Övriga avsättningar

7 270

7 487

7 270

7 487

Summa avsättningar

19 226

21 003

19 226

21 003

Skulder

Långfristiga skulder

20

92 699

94 216

296 414

300 143

Kortfristiga skulder

21

160 029

137 549

158 160

131 743

Summa skulder

252 728

231 765

454 574

431 886

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

608 272

568 742

814 185

781 599

Inom linjen

22

Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998

148 330

151 341

148 330

151 341

Borgensförbindelser

442 205

421 613

442 243

421 651

Limit checkräkningskredit

70 000

70 000

70 000

70 000

3.5 Kassaflödesanalys

Kassaflödesrapport (tkr)

	Not	Kommunen		Sammanställda räkenskaper		
		2022	2021	Budget 2022	2022	2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		20 345	32 937	12 750	12 180	34 613
Justering för av- och nedskrivningar	4	23 493	21 510	25 000	29 023	26 988
Justering för pensionsavsättningar		-160	-160	-174	-160	-160
Justering för deponiaavsättning		-228	-197	0	-228	-197
Justering för E20 avsättning		-1 399	-3 183	-1 944	-1 399	-3 183
Justering fiberutbyggnad		0	0		0	0
Justering fond bostadsrätter		10	70		10	70
Justering för realisationsvinster		0	0		-505	50
Medel från verksamhet före förändring av rörelsekapital		42 061	50 977	35 632	38 921	58 181
Ökning/minskning förråd och varulager		3 095	-2 630		3 095	-2 630
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-33 851	-1 283		-21 022	2 909
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-9 241	-6 076		-7 410	-14 522
Medel från den löpande verksamheten		2 063	40 988	35 632	13 583	43 938
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar		-51 094	-35 131	-45 000	-52 584	-35 487
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					0	65
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0	-907	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar						
Värdering finansiella tillgångar verkligt värde		-5 421	5 620		-5 421	5 620
Medel från investeringsverksamheten		-56 515	-29 511	-45 907	-58 005	-29 802
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån				14 000	0	0
Amortering av skuld		-1 996	-1 656	-1 616	-4 209	-3 656
Ökning av långfristiga fordringar					0	0
Minskning av långfristiga fordringar		-226	233		-226	233
Medel från finansieringsverksamheten		-2 222	-1 423	12 384	-4 435	-3 423
ÅRETS KASSAFLÖDE						
Likvida medel vid årets början		24 952	14 898	-2 428	24 953	14 241
Likvida medel vid årets slut		-31 721	24 952	-319	-23 905	24 953

3.6 Nothänvisningar

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
1. Verksamhetens intäkter	178 384	197 059	196 778	216 356
varav taxor och avgifter	24 934	40 695	24 934	40 695
bidrag	94 090	100 487	94 124	100 528
ersättning sjuklönekostnader (med hänsyn till Covid-19)	4 160	2 860	4 199	2 864
hyror och arrenden	14 787	14 653	31 611	33 749
försäljningsmedel	6 598	6 219	8 096	6 219
försäljning verksamhet	33 815	32 143	33 815	32 250
realisationsvinster	0	0	0	50
2. Verksamhetens kostnader	780 711	785 781	799 915	796 526
varav personalkostnader	360 763	357 065	364 206	360 138
pensionskostnader	139 643	143 422	139 765	143 544
hyra leasing av anläggningstillgångar	2 472	2 209	2 472	2 209
entreprenad och köp av verksamhet	105 521	124 248	114 768	127 454
bidrag och transfereringar	24 265	23 944	24 265	23 944
lokal-markhyror fast serv	52 301	55 476	52 301	55 476
bränsle energi och vatten	2 403	1 879	6 852	6 362
tele, IT och kommunikation	2 796	3 039	3 416	3 434
övrigt	90 548	74 498	91 871	73 964
3. Räkenskapsrevision				
räkenskapsrevision	90	90	164	152
4. Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar	23 493	21 510	29 023	26 988
Nedskrivningar	0	0		
	23 493	21 510	29 023	26 988

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
5. Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	408 981	393 381	408 981	393 381
Prognosavräkning föregående år	2 953	1 485	2 953	1 485
Prognosavräkning innevarande år	10 784	10 580	10 784	10 580
	422 718	405 446	422 718	405 446
6. Generella statsbidrag och utjämning				
Generellt statsbidrag	4 949	6 664	4 949	6 664
Inkomstutjämning	140 557	131 139	140 557	131 139
Strukturbidrag				
Regleringsbidrag	25 421	27 519	25 421	27 519
Regleringsavdrag				
Kommunal fastighetsavgift	21 824	21 684	21 824	21 684
Kostnadsutjämningsavgift	7 073	6 239	7 073	6 239
Bidrag LSS-utjämning	31 064	37 933	31 064	37 933
Extra tillskott av generella statsbidrag (med hänsyn till Covid-19)				
	230 887	231 177	230 887	231 177
7. Finansiella intäkter				
Räntor likvida medel	32	0	66	46
Utdelning aktier och övriga värdepapper	0	960	0	960
Borgensavgifter	3 237	1 515	2 510	805
Räntor utlämnade lån	67	10	67	10
Orealiserade vinster värdepapper	1 729	5864	1 729	5864
	5 066	8 349	4 372	7 685
8. Finansiella kostnader				
Räntor upplåning	645	516	2 207	1 189
Övriga räntor	11 771	1197	11 771	1197
	12 415	1 712	13 978	2 385
Extraordinära poster (netto)	0	0	0	0

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
9. Årets resultat, avstämning mot balanskravet				
Årets resultat enligt resultaträkning	20 345	32 937	12 180	34 613
Varav realisationsvinster				
Resultat	20 345	32 937	12 180	34 613
10. Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	745 124	712 725	1 002 351	969 952
Årets investeringar	47 618	32 399	49 108	32 399
Försäljning/utrangering	0	0	0	0
Omföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	792 742	745 124	1 051 459	1 002 351
Ingående avskrivningar	-368 559	-349 681	-405 893	-381 656
Årets avskrivningar	-20 540	-18 878	-25 900	-24 237
Utgående avskrivningar	-389 099	-368 559	-431 793	-405 893
Ingående nedskrivningar/uppskrivningar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Årets uppskrivningar	0	0	0	0
Utgående nedskrivningar/uppskrivningar	0	0	0	0
Summa redovisat bokfört värde vid årets slut	403 642	376 565	619 666	596 458
Genomsnittlig nyttjandeperiod	31,8	34,1	40,9	42,1

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
11. Maskiner, inventarier och transportmedel				
Ingående anskaffningsvärde	85 559	83 852	87 172	85 505
Årets investeringar	3 098	1 708	3 098	2 064
Försäljning/utrangering	0	0	0	-396
Omföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	88 657	85 559	90 270	87 172
Ingående avskrivningar	-73 250	-70 122	-73 754	-70 838
Årets avskrivningar	-3 372	-3 128	-3 542	-3 247
Försäljningar/utrangeringar	0	0	0	331
Utgående avskrivningar	-76 622	-73 250	-77 296	-73 754
Ingående nedskrivningar/uppskrivningar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Årets uppskrivningar	0	0	0	0
Utgående nedskrivningar/uppskrivningar	0	0	0	0
Summa redovisat bokfört värde vid årets slut	12 035	12 309	12 974	13 418
Genomsnittlig nyttjandeperiod	8,9	8,2	8,5	8,1
12. Aktier, andelar och bostadsrätter				
<u>Aktier</u>				
Törebodabostäder AB	8 000	8 000	0	0
Mariestad Töreboda Energi AB	24 000	24 000	24 000	24 000
Kommunaktiebolaget	1	1	1	1
Inera AB	43	43	43	43
Molander & Blom HB	14 000		14 000	
Summa bokfört värde aktier	46 044	32 044	38 044	24 044

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
<u>Andelar</u>				
Boda bygdegårdsförening	1	1	1	1
HSB	1	1	1	1
Kommuninvest	9 050	8 836	9 050	8 836
Riksbyggen	14	14	14	14
Husbyggnadsvaror			40	40
Summa andelar	9 065	8 851	9 105	8 891
<u>Bostadsrätter</u>				
14 st. bokfört värde	1	1	1	1
Summa aktier, andelar och bostadsrätter				
Bokfört värde	55 110	40 896	47 150	32 936
13. Långfristiga fordringar				
Föreningslån	5 007	6 876	5 007	6 876
	5 007	6 876	5 007	6 876
14. Förråd, lager, expl fastigheter				
Omsättningstillgång för fsg	95	3 190	95	3 190
15. Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	6 088	5 502	4 684	4 430
Skattekontot	712	1 286	822	1 655
Momsredovisning	6 572	5 070	6 606	5 070
Avräkning VA	-52	-3 464	-52	-3 464
Koncernkonto	11 816	10 544	0	0
Förutbetalda kostnader	15 693	13 352	16 182	13 763
Upplupna intäkter-övriga interimfordringar	52 698	27 385	54 379	27 492
	93 526	49 132	82 621	48 947

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
16. Kortfristig placering				
Institutionella Aktiefonden Sverige	10 196	12 941	10 196	12 941
Institutionella Aktiefonden Världen	8 457	9 081	8 457	9 081
Institutionella företagsobligationsfonden	9 597	11 060	9 597	11 060
Nordea Bostadsobligationsfond	10 607	11 195	10 607	11 195
	38 857	44 278	38 857	44 278
<i>De kortfristiga placeringarna baseras på instrumentets marknadsvärde och handlas på en finansiell marknad.</i>				
17. Likvida medel				
Plusgiro	0	31 426	-4 000	31 426
Bank	0	4 070	11 816	4 070
SBAB Placeringskonto	0	1	0	1
	0	35 496	7 816	35 496
Utnyttjad checkkredit	38 063	0	38 063	0
Beviljad checkkredit	70 000	70 000	70 000	70 000
18. Eget kapital				
Årets resultat	1 153	11 986	-7 012	13 662
Resultatutjämningsreserv	64 664	45 472	64 664	45 472
Övrigt eget kapital	270 501	258 515	282 732	269 575
Summa eget kapital	336 318	315 974	340 384	328 710

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
19. Avsättningar				
Pensionsskuld	2 763	2 892	2 763	2 892
Löneskatt	670	701	670	701
Avsättning framtida återställning av deponi	6 110	6 337	6 110	6 337
Medfinansiering utbyggnad E20	8 523	9 922	8 523	9 922
Övriga avsättningar	1 160	1 150	1 160	1 150
	19 226	21 003	19 226	21 003
* Töreboda finansieras genom avtal med bl.a Trafikverket och 15 Skaraborgskommuner m.fl utbyggnaden av E20. Planerad utbetalningstid är år 2020 till 2025 med störst enskilt belopp 2021. År 2022 var utbetalningen 1 399 tkr.				
Specifikation - Medfinansiering utbyggnad E20				
Bidrag till statlig infrastruktur	13 000	13 000	13 000	13 000
Tidigare gjord indexuppräknig	2 180	2 180	2 180	2 180
Indexuppräknig 2022				
Utbetalning för utbyggnad E20	-6 657	-5 258	-6 657	-5 258
Utgående avsättning	8 523	9 922	8 523	9 922
Specifikation - Pensionsskuld exkl löneskatt				
Ingående avsättning till pensioner exkl. ÖK-SAP	2 478	2 659	2 478	2 659
Ränteuppräknig	24	26	24	26
Basbeloppsuppräknig	36	17	36	17
Nya utbetalningar	-267	-298	-267	-298
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	144	0	144
Intjänad PA-KL	127	29	127	29
Nyintjänad Förmånsbestämd ålderspension	0	0	0	0
Nya efterlevandepensioner	9	10	9	10
Övrig post	-123	-109	-123	-109
Utgående avsättning	2 284	2 478	2 284	2 478

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
Specifikation - Pensionsskuld exkl löneskatt förtroendevalda				
Ingående avsättning PBF/PRF-KL	0	0	0	0
Ingående avsättning OBF-KL	414	362	414	414
Ränteuppräknig	4	4	4	4
Basbeloppsuppräknig	6	2	6	2
Överfört till ordinarie beräkning	0	0	0	0
Nyintjänande PBF/PRF	-3	-6	-3	-6
Nyintjänad OBF-KL	57	52	57	52
Utgående avsättning	478	414	478	466
Specifikation - Avsättning framtida återställning av deponi				
Redovisat värde vid årets början	6 337	6 535	6 337	6 337
Nya avsättningar	0	0	0	0
Inspråktagna avsättningar	-227	-197	-227	-197
Utgående avsättning	6 110	6 337	6 110	6 140
20. Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	94 216	96 047	302 143	305 974
Skuld leasade tillgångar	379	860	379	860
Återföring av beräknad amortering	1 996	1 821	1 996	1 996
Nyupplåning under året			0	0
Ny leasing under året	0	0	0	0
Årets faktiska amorteringar	-1 996	-1 656	-4 208	-3 656
Nästa års beräknade amortering	-1 517	-1 996	-3 517	-3 996
	92 699	94 216	296 414	300 318
Kreditgivare				
Kommuninvest	93 838	95 352	299 553	303 279
Danske Finans	379	860	379	860
Avgår summa nästa års amortering	-1 517	-1 996	-3 517	-3 996
	92 700	94 216	296 415	300 143

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
Genomsnittlig upplåningsränta (%)	0,61	0,51	0,70	0,38
Genomsnittlig räntebindningstid (år)	1,79	2,40	2,15	2,61
Lån som förfaller inom				
<i>Inom 1 år</i>	36%	11%	12%	15%
<i>Senare än 1 år men inom 5 år</i>	64%	89%	59%	65%
<i>Senare än 5 år</i>	0%	0%	29%	20%
21. Kortfristiga skulder				
Beräknad amortering	1 517	1 996	3 517	3 996
Leverantörsskulder	22 583	20 500	25 009	19 981
Moms	423	749	423	840
Personalens källskatt	7 289	7 439	7 345	7 490
Sociala avgifter	8 808	8 800	8 869	8 855
Upplupna löner	2 877	2 935	2 878	2 935
Semesterlöneskuld	32 480	32 032	32 967	32 512
Upplupna räntor	128	77	561	165
Förutbetalda skatteintäkter	0	0	0	0
Upplupen pensionskostnad individuell del	14 140	14 424	14 140	14 424
Upplupen löneskatt individuell del	6 930	7 033	6 930	7 033
Inkomstförskott	3 968	4 247	3 968	4 247
Koncernkonto Törebodabostäder AB	11 816	10 544	0	0
Övriga skulder och interimsskulder	47 069	26 773	51 553	29 264
	160 029	137 549	158 160	131 743

Noter och tilläggsupplysningar (tkr)

	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2022	2021	2022	2021
22. Inom linjeposter				
Ansvarförbindelser:				
Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 inklusive löneskatt				
Ingående ansvarförbindelse	151 341	154 295	151 341	151 341
Ränteuppräknig	911	929	911	929
Basbeloppsuppräknig	3 789	1 863	3 789	1 863
Utbetalningar	-8 493	-8 598	-8 493	-8 598
Aktualisering	0	0	0	0
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	4 783	0	4 783
Övrig post	782	-1 930	782	-1 930
	148 330	151 341	148 330	148 388
Aktualiseringsgrad:	97,0%	97,0%		
Överskottsmedel i försäkring hos KPA	0	1 281	0	1 281
Borgensförbindelser:				
Törebodabostäder AB	205 715	207 928	205 715	207 928
Riksbyggen kooperativa hyresrättsf Töreboda Äldreb	236 435	213 630	236 435	213 630
Vänerenergi AB	0	0	0	0
Förlustansvar, Egna hem	55	55	55	55
Socialnämndens borgensåtagande	0	0	0	0
Fastigo	0	0	0	38
	442 205	421 613	442 205	421 651

Töreboda kommun har den 29 oktober 2007 (Kf§79) ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Töreboda kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Töreboda kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 364 541 843 kronor och andelen av de totala tillgångarna 355 035 836 kronor

Ställda panter, fastighetsinteckningar

Limit checkräkningskredit	70 000	70 000	70 000	70 000
---------------------------	--------	--------	--------	--------

3.7 VA-avdelningen

Nedan presenteras tabell över VA-avräkning samt sluttäckning deponi.

Inför 2022 budgeterades för ett underskott på -665 tkr för att få en viss resultatreglering i en strävan att komma till rätta med de förutbetalda intäkterna som finns som en skuld till abonnenterna. Avvikelse mot budget är därför ca -1 500 tkr.

Intäkterna i form av konsumtionsavgifter är i paritet med budget. Förbrukningen har dock sjunkit. En orsak till att intäkten ändå följer budget är att försäljning av vatten till Tidån 2021 (Skövde kommun) hamnat på 2022 års redovisning. Ledningsnät gör ett underskott på ca -400 tkr. Av dessa är ca 300 tkr kostnadsökningar i form av maskinpriser hos entreprenör, material och asfalt. Avloppsrening gör ett underskott på grund av ökade energikostnader till följd av problem med återkommande igensättningar i luftningssystemet i Töreboda reningsverk, samt akut reparation av inloppspumpar. Därtill har stora prisökningar på kolkälla och fällningskemikalier påverkat utfallet. Anmärkningar från elrevisionsbesiktning ledde till åtgärder som var tvungna att genomföras.

VA-resultatet regleras mot de förutbetalda intäkterna som finns som en skuld till abonnenterna sedan tidigare år. Efter reglering med årets nettoavvikelse blir utgående skuld till abonnenterna vid årets utgång därmed lägre.

VA-avräkning	År 2022	År 2021	År 2020
Intäkter MTG	6 984	24 337	17 277
Kostnader MTG	-1 239	-18 752	-11 460
Kapitaltjänstkostnader	-5 745	-5 585	-5 817
Skattefinansierad	0	0	0

Under året har 228 tusen kronor ianspråktagits av de avsatta medlen för deponi. Ingen ytterligare avsättning har gjorts i och med bedömning från AÖS att ingen ytterligare avsättning krävs.

Sluttäckning deponi	År 2022	År 2021	År 2020
Ingående balans	6 337	6 534	7 829
Avsättning balansräkning			
Ianspråktaget	-228	-197	-1 295
Utgående balans	6 109	6 337	6 534

4 Driftsredovisning

Driftsredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Nedanstående sammanställningar visar verksamheternas resultat i förhållande till budget samt föregående års resultat.

Driftsredovisning, kommunen (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Politisk verksamhet	6 323	6 804	6 610	194
Ledning och utveckling	25 067	23 533	27 601	-4 068
Måltidsverksamhet	0	0	966	-966
Köp från Ekonominämnd	4 146	5 255	4 742	513
Köp från IT-nämnd	4 575	4 749	4 668	81
Köp från Lönenämnd	2 211	2 346	2 279	67
Köp från Miljö- och byggnadsnämnd	2 698	3 618	2 903	715
Räddningstjänst	7 538	7 834	8 031	-197
Teknisk verksamhet exkl. VA	15 799	14 575	16 376	-1 801
Förskola	51 683	53 912	51 772	2 140
Grundskola	132 324	134 872	140 191	-5 319
Gymnasieskola	47 076	47 115	45 727	1 389
Vuxenutbildning	11 202	8 651	7 178	1 473
Kultur- och fritidsverksamhet	19 766	19 330	18 990	340
Vård och omsorg	179 789	184 870	182 391	2 479
LSS och Arbetsmarknad	98 106	102 837	99 721	3 116
Summa verksamhetens kostnader	-608 303	-620 300	-620 144	156
Finansverksamhet	2 019	11 868	5 766	6 102
Summa verksamheter inkl finansverksamhet	-610 323	-632 168	-625 910	-6 259
Skatteintäkter enl. riksprognos SKR	405 446	409 455	422 718	-13 263
Generella statsbidrag enl. riksprognos SKR	231 177	234 363	230 887	3 476
Finansiella intäkter	8 349	2 500	5 066	-2 566
Finansiella kostnader	-1 713	-1 400	-12 416	11 016
Årets resultat	32 937	12 750	20 345	-7 595

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunens verksamheter klarar av att bedriva sin verksamhet inom beslutade budgetramar.

Verksamheternas ekonomiska utfall visar på såväl över- som underskott. Sammantaget redovisar verksamheterna, exklusive finansverksamheten, ett noll resultat. Detta är en förbättring i förhållande mot år 2021 då underskottet för verksamheterna var -6 miljoner kronor. Den verksamhet som uppvisar störst underskott gentemot budget är grundskolan som redovisar en negativ avvikelse om -5 miljoner kronor. Detta beror främst på att man har många skolenheter med sammanlagt få elever och har därför svårt att anpassa verksamhet efter budget.

Även Ledning & utveckling uppvisar ett underskott om -4,1 miljoner kronor vilket främst beror på ökade kostnader för utredningar i detaljplanen för Lerlyckan och omtag av översiktsplanen. Man når dessutom inte budgeterad nivå på tomt/markförsäljning. Även den tekniska verksamheten visade underskott, främst beroende på vinterväghållning samt ökade energipriser.

Måltidsverksamheten gör ett underskott om -1 miljon kronor som inkom härrör till de ökade råvarupriserna.

Vård och omsorg redovisar en positiv budgetavvikelse på 2,5 miljoner kronor vilket främst beror på färre placeringar och att det i perioder varit vakanta tjänster. Dessutom har de även arbetat aktivt med genomlysning av sina processer och skapat samverkan som har gett effekt.

Barnomsorgen redovisar också ett positivt överskott om 2,1 miljoner kronor vilket beror på att fördelningen av extraordinära stödåtgärder som ska fördelas till enheterna inte har använts. Även LSS & Arbetsmarknad redovisar ett stort överskott om 3,1 miljoner kronor vilket främst beror på att flera projektmedel har beviljats verksamheten AME.

Generellt är den största anledningen till överskottet främst på grund av skatteavräkningen som blev betydligt bättre än förväntat. Det beror i sin tur på den ekonomiska återhämtningen, såväl nationellt som globalt, har gått snabbare med en BNP-tillväxt som är betydligt högre än vad som tidigare har antagits. Utöver detta har verksamheterna fått ersättning för sjuklönekostnader vilka totalt har uppgått till 4,1 mnkr samtidigt som vikarier inte sattes in fullt ut vid sjukfrånvaro av ordinarie personal.

Kostnaderna för pensioner blev lägre än prognostiserat bland annat på grund av lägre engångspremie samt ett förändrat livslängdsantagande för pensioner. I och med att Töreboda kommun valt att försäkra sina pensioner innebär det att förändringen av livslängdsantagandet inte påverkade kommunens pensionskostnader. Den negativa avvikelsen avseende finansiella kostnader beror på värdeminskning av innehav av kommunens fondinnehav.

Verksamhetschefernas kommentarer till avvikelserna framgår av separat bilaga (Bilaga - Årsredovisning 2022).

5 Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Nedanstående tabell visar hur mycket av investeringsanslagen som förbrukats under året.

Investeringsredovisning, kommunen (tkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse
Kommunstyrelsen	4 440	5 050	-610
Barn, utbildning, fritid och kultur	4 301	1 378	2 923
Vård och omsorg	1 387	418	969
IT	109	-311	420
Teknisk nämnd	56 187	44 407	11 780
- varav fastighetsavdelning	23 682	23 527	156
- varav gatuavdelning	10 906	8 173	2 733
- varav VA-avdelning	21 599	12 708	8 892
Utveckling	8 252	1 470	6 782
Summa investeringar	74 676	50 942	23 734

Töreboda kommuns totala investeringsbudget för år 2022 uppgår till 74,7 miljoner kronor, varav 29,7 miljoner kronor avsåg ombudgeterade medel från föregående år. Den största delen av kommunens investeringar utförs inom ramen för Tekniska nämndens verksamhetsområde. Bland större investeringsprojekt kan nämnas Centralskolan om 2,2 miljoner kronor, nytt avloppsreningsverk Fägre 2,3 miljoner kronor samt asfalt och upprustning om 5,5 miljoner kronor.

Inom gatuavdelningens investeringsprojekt har de flesta gått enligt plan. Ombudgeteringar för projekten Centrumutveckling gata (Mex-projekt) Kungsgatan och bullerplank (Mex-projekt) är nödvändiga då de är pågående projekt.

En stor del av investeringsmedlen för va-avdelningen gällande år 2022 har upparbetats. Den positiva avvikelsen jämfört med budget består delvis av intäkter i form av anslutningsavgifter och enstaka serviser.

Fastighetsavdelningen har haft hög personalomsättning under året, bland annat på projektledare som gjort att avdelningen har tappat tempo i vissa projekt. Materialbrist, långa leveranstider och ökade kostnader på material har påverkat många projekt. Detta är orsaken till att flera projekt behöver ombudgeteras till 2023.

Tabellen nedan redovisar årets budget och utfall för kommunens större investeringsprojekt samt total beslutad budget och utfall.

Pågående projekt	Utgifter sedan projektens start			Varav årets investeringar		
	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen	7 457	7 617	-160	4 440	5 050	-610
- Varav: Digitalisering	3 000	750	2 251	2 471	230	2 242
- Varav: Inventarier Kostenheten	845	715	130	540	346	194
- Varav: Kanalparken	2 000	289	1 711	68	0	68
- Varav: Kommunal ledningsplats	662	-178	840	840	0	840
Barn, utbildning, fritid och kultur	9 459	5 985	3 474	4 301	1 312	2 989
- Varav: Inventarier förskola	1 500	572	928	800	0	800
- Varav: Inventarier grundskola	4 667	4 459	208	1 000	779	221
- Varav: Inventarier sarskola	265	217	48	241	193	48
Vård- och omsorg	1 750	1 105	646	1 387	484	904
- Varav: Inventarier ÅO	1 050	848	202	787	401	386
- Varav: Inventarier LSS	700	0	700	600	0	600
IT	500	81	420	109	-311	420
- Varav: Serverhall	500	81	420	109	-311	420
Fastighet	63 900	32 960	30 940	23 682	22 056	1 626
- Varav: Ersättning Komknarren	30 000	7	29 994	750	7	744
- Varav: Centralskolan	6 000	4 901	1 099	3 339	2 240	1 099
- Varav: Töreshov 2022	2 000	607	1 393	2 000	607	1 393
- Varav: Renovering Kilensskolan	4 100	4 271	-171	0	-24	24
- Varav: Töreshov - takbyte, värmesystem m.m.	4 000	2 475	1 525	2 608	1 083	1 525
- Varav: Björkängensskolan 2022	2 500	1 325	1 175	2 500	1 325	1 175
Gata	29 700	28 293	1 407	10 906	8 173	2 733
- Varav: Centrumutveckling gata	3 800	2 576	1 224	2 273	518	1 755
- Varav: Torgparkering	3 600	3 450	150	0	4	-4
- Varav: Asfalt, upprustning	5 600	14 106	-8 506	0	5 511	-5 511
- Varav: Reinvestering gator och vägar	4 000	116	3 884	1 965	116	1 849
- Varav: GC-vägar (mellan Lina och stationshuset)	7 200	3 480	3 720	4 500	323	4 177
- Varav: Björkängen ny parkeringsplats	1 100	1 076	24	0	12	-12
VA	31 550	20 285	11 266	21 599	12 708	8 892
- Varav: Lerlyckan VA	4 000	1 323	2 678	4 000	1 291	2 710
- Varav: Sanering Liljegatan	1 800	1 845	-45	0	2	-2
- Varav: Sanering Kungsgatan	1 400	1 987	-587	1 400	1 987	-587
- Varav: Enstaka servisdelar	1 100	-994	2 094	0	-1 495	1 495
- Varav: Nytt avloppsreningsverk Fågre	3 000	2 272	728	2 500	2 272	228
- Varav: Åtgärder Fågre vattenverk	2 000	1 469	531	1 492	961	531
- Varav: Huvudvattenledning Kårstorpsgatan	4 400	3 999	401	588	187	401
Utveckling	8 300	1 470	6 830	8 252	1 470	6 782

6 Revisionsberättelse

Revisorerna i Töreboda kommun

1 (2)

Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedning samt genom utsedda lekmannarevisorer i den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser behövas för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Som en del i vår årliga granskning av all verksamhet och i syfte att granska kommunstyrelsens, och dess verksamheter har vi tagit del av protokoll och handlingar.

För granskning av de gemensamma nämnderna inom MTG – Tekniska nämnden, Miljö- och byggnadsnämnden, IT-nämnden, Lönenämnden och Ekonominämnden – har vi samverkat med revisorerna i Mariestads och Gullspångs kommun.

Till grund för vår bedömning ligger också fördjupade granskningar avseende årsredovisning, delårsrapport, granskning av kommunstyrelsens aktiva insatser för att öka måluppfyllelsen och granskning av intern kontroll inom ekonomiskt bistånd. Som underlag för vår bedömning ligger också andra granskningsinsatser, frågeställningar, behandling av inkommande svar på tidigare granskningar eller rena informationer som inte resulterat i någon revisionsrapport.

Årets resultat uppgår till 20,3 mnkr vilket kan jämföras med ett budgeterat resultat på 12,8 mnkr. Balanskravsresultat uppgår till 6,6 mnkr, efter avsättning av medel till resultatutjämningsreserven.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och IT-nämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredställande sätt men att IT-nämnden har gjort det.

Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer också att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som svag. Vi bedömer måluppfyllelsen för verksamhetsmålen som delvis uppfyllda utifrån kommunstyrelsens redovisning.

Ansvarsfrihet

Vi **tillstyrker** att fullmäktige beviljar styrelsen, nämnderna, fullmäktigeberedningen samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet.

Vi **tillstyrker** också att kommunens årsredovisning för 2022 fastställs. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Töreboda 2023-03-17

Bo Kindbom

Ronny Jönsson

Uno Johansson

Tora Blom

Anders Benjaminsson

Bilagor: Granskningsrapport Törebodabostäder AB och VänerEnergi AB Revisionsrapport, Granskning av årsredovisning 2022 och Granskning av God ekonomisk hushållning; PwC

7 Femårsöversikt utvalda nyckeltal

Fem år i sammandrag (mnkr)

	Kommunen				
	2022	2021	2020	2019	2018
FRÅN RESULTATRÄKNINGEN					
Verksamhetens nettokostnader	625,9	610,3	591,8	591,8	565,62595
Kronor per invånare	67 967	66 289	63 769	63 687	60 742
Nettokostnadernas andel av skatt och statsbidrag	95,8%	95,9%	97,7%	97,7%	99,2%
Skatteintäkter och statsbidrag	653,6	636,6	605,5	605,5	569,9
Förändring från föregående år	2,7%	5,1%	0,0%	6,2%	2,0%
Finansnetto	-7,3	6,6	3,0	3,0	1,2844514
Årets resultat	20,3	32,9	16,6	16,6	5,581723
Kronor per invånare	2 209	3 577	1 792	1 790	599
FRÅN BALANSRÄKNINGEN					
Tillgångar	608,3	568,7	547,2	547,2	488,312
Kronor per invånare	66 052	61 773	58 959	58 883	52 439
Eget kapital	336,3	316,0	283,1	283,1	280,077
Kronor per invånare	36 521	34 319	30 498	30 459	30 077
Avsättningar och skulder	272,0	252,8	264,1	264	208,23469
Kronor per invånare	29 531	27 454	28 461	28 424	22 362
Soliditet	55%	56%	52%	52%	57%
Soliditet med hänsyn till alla pensioner	31%	29%	24%	24%	57%
ÖVRIGT					
Nettoinvesteringar	51,1	35,1	36,4	36,4	56,723896
Självinansieringsgrad	86%	155%	110%	19%	44%
Personalkostnader	500	504	508	508	489,77516
Förändring från föregående år	-0,7%	-0,8%	0,0%	3,7%	7,7%
I procent av skatteintäkter och statsbidrag	76,6%	79,1%	83,8%	83,8%	85,9%
Utdebitering per skattekrone	21,22	21,22	21,22	21,22	21,22
Antal invånare 31/12	9 209	9 207	9 281	9 293	9 312
Förändring från föregående år	2	-74	-12	-19	-102